

PILIPINAS: PAGESABOTAHE SA MGA KATUNGOD SA MGA TRABAHADOR

MGA PAG-ABUSO SA KATUNGOD SA PAMUO
SA MGA LINYA SA PAGSUPLAY SA NIKEL

AMNESTY
INTERNATIONAL

Ang Amnesty International usa ka kalihokan nga naglangkob ug 10 milyon ka tawo, diin ang katawhan sa kada usa gipalihok ug nangampanya alang sa pagbag-o aron kitang tanan makatagamtam sa atong tawhanong mga katungod. Ang among panlantaw mao ang usa ka kalibutan diin ang mga anaa sa gahum nagtuman sa ilang mga panaad, nagtahod sa internasyonal nga balaod, ug adunay tulubagon. Kami independente sa bisan unsang gobyerno, ideolohiya sa politika, interes sa ekonomiya o relihiyon ug gipondohan sa panguna sa among pagkamiyembro ug mga indibidwal nga donasyon. Kami nagtuo nga ang pakighiusa ug pagka mapuangoron sa mga tawo sa bisan asa nga lugar mahimong makapausab sa among mga katilingban alang sa kaayohan.

© Amnesty International 2021

Gawas kung diin nahisgutan, ang sulod niining dokumento lisensyado ilalom sa *Creative Commons (attribution, non-commercial, no derivatives, international 4.0) license*.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>

Alang sa dugang nga kasayuran palihug bisitaha ang panid sa mga pagtugot sa among website: www.amnesty.org

Kung diin ang materyal gipahinungod sa usa ka tag-iya sa copyright gawas sa Amnesty International kini nga materyal wala mapailalom sa lisensya sa *Creative Commons*.

Una nga gimantala sa 2021

Pinaagi sa Amnesty International Ltd
Peter Benenson House, 1 Easton Street,
London WC1X 0DW, UK

Index: ASA 35/4389/2021

Original language: English

amnesty.org

Litrato sa cover: Bandila sa Dinagat. © Aleks Taurus / Alamy Stock Photo

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

MGA SULOD

KATINGBANAN	5
MGA MAHINUNG DANONG REKOMENDASYON	8
PAMAAGI	10
1. PASIUNA	12
2. MGA PAG-ABUSO SA MGA KATUNGOD SA PAMUO	16
2.1 MGA ALEGASYON SA ABUSO SA KATUNGOD SA PAGTRABAHO	16
2.2 MGA IMPLIKASYON SA ABUSO SA KATUNGOD SA PAGTRABAHO PARA SA MGA TRABAHADOR UG ILANG MGA PAMILYA	22
2.3 MGA BABAG SA PAGDANGAT UG PAGDAWAT UG MGA REMEDYO PARA SA MGA ABUSO SA KATUNGOD SA PAMUO	23
2.3.1 Mga praktikal nga babag	23
2.3.2 Mga taas nga kalangay sa pagdawat ug mga remedyo	24
2.3.3 Kawala'y panimbang sa gahum	24
2.4 DILI IGONG PAGPATUMAN SA BALAOD SA PAMUO SA PILIPINAS	26
2.5 ANG RESPONSIBILIDAD SA KORPORASYON SA PAGRESPETO	30
2.5.1 Mga responsibilidad ug kapakyasan sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo	32
2.5.2 Mga responsibilidad ug kapakyasan sa mga kompanya sa pagmina	32
3. PANGHINAPOS	33
4. MGA REKOMENDASYON	36

TALASTAS

PULONG	DESKRIPSIYON
CCCMC	China Chamber of Commerce of Metals Minerals and & Chemicals Importers & Exporters
CESCR	Committee on Economic, Social and Cultural Rights
ICESCR	International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights
DOLE	Department of Labor and Employment
MGB	Mines and Geosciences Bureau
MPSA	Mineral Production Sharing Agreement
PAG-IBIG	Home Development Mutual Fund
PHILHEALTH	Philippines national health insurance programme
SSS	Social Security System
UN GUIDING PRINCIPLES	UN Guiding Principles on Business and Human Rights

KATINGBANAN

Ang Pilipinas usa sa mga pinakadakong tigpagula ug nikel sa tibuok kalibutan ug mao ang nangunang tigsuplay ug nikel sa Tsina, diin gigamit kini sa paghimo sa stainless steel ug sa uban pang mga aplikasyon sa industriya. Daghan sa mga nag operang minahan sa nikel sa Pilipinas anaa sa rehiyon sa Caraga, apil na ang Dinagat Islands.

Ang Tsina usa ka importante nga padulnganan sa pag-export sa nikel nga gimina sa Dinagat Islands. Ang uban nga mga mina sa nikel sa Dinagat Islands adunay dakong pamuhunan gikan sa Tsina. Kining pamuhunan gikan sa Tsina para sa pagmina sa nikel sa Pilipinas, apil na ang sa Dinagat Islands, adunay dakong potensyal sa pagdangat ug positibo nga impluwensya sa tawhanong katungod, lakip na ang katungod sa mga trabahante.

Ang mga kompanyang Tsino nga nakiglambigit sa pamuhunan ug pakig-kooperar sa mga langyaw nga minahan gilauman nga mosunod sa mga sumbanan sa responsibilidad sa katilingban nga gimugna sa *China Chamber of Commerce of Metals Minerals and Chemicals Importers & Exporters (CCCMC)*, usa ka organisasyon sa industriya nga kaanib sa *Ministry of Commerce* sa Tsina.

Giila sa CCCMC ang importansya sa angay nga pagsusi, lakip na sa mga proseso sa pagsuplay ug tawhanong mga katungod, pinaagi sa duha ka hugpong nga mga sumbanan nga gihimo aron ang mga buhaton sa mga kompanya sa pagmina sa mga Tsino mahisubay sa mga internasyonal nga sumbanan: ang *Guidelines for Social Responsibility in Outbound Mining Investments* ug *Chinese Due Diligence Guidelines for Responsible Mineral Supply Chains*. Sa pagsunod niining mga sumbanan, malikayan sa mga kompanyang Tsino nga mahimong hinungdan sa o magdugang ug daotang epekto sa mga tawhanong katungod pinaagi sa ilang kaugalingong mga kalihukan, ug mahimong makadangat ug positibo nga impluwensya sa mga kalihokan sa ubang kompanyang nahilambigit sa ilang proseso sa pagsuplay. Kani adunay potensyal sa pag-uswag sa mga pamaagi sa pamuo sa mga Tsino-Filipino nga mga proseso sa pagsuplay sa nikel.

Ang kini nga ulat nagpunting sa mga katungod sa trabahoan sa mga minahan sa nikel sa Dinagat Islands, usa ka lalawigan sa Caraga nga rehiyon sa Pilipinas. Gisusi niini ang mga pamaagi sa pamuo sa pagmina sa nikel, hilabi na sa suholan. Lakip na niini kung ang mga suhol misunod sa minimum nga panukdanan sa suholan, gihatag nga kumpleto ug anaa sa gitakdang oras, ug giubanan sa pagbayad sa mga obligadong benepisyo sa mga empleyado, sama sa health insurance. Gisusi usab niining ulat kung unsa ang mga babag nga giatubang sa mga trabahante sa ilang pagpangayo ug pagdawat ug mga remedyo sa mga pag-abuso sa ilang mga katungod sa trabahoan. Alang sa kadaghanan sa mga trabahador nga nahinabi sa *Amnesty International*, ang mga remedyo nga gidahom sa mga trabahante mao ra ang pagdawat sa suholan ug mga benepisyo nga angay kanila. Ang panukiduki sa *Amnesty International* nagpukaw ug seryoso nga mga kabalaka bahin sa mga katungod sa mga trabahador sa ilang panarabahuan sa sektor sa pagmina ug nikel sa Dinagat Islands sa Pilipinas.

Gibisita sa *Amnesty International* ang lalawigan sa Dinagat Islands tulo ka beses gikan sa 2019 ug 2021 ug mi-interbyu ug labaw sa 100 nga mga tawo. Kadaghanan kanila mga trabahador sa minahan. Giinterbyu usab sa *Amnesty International* ang mga opisyal sa gobyerno – lakip na ang mga opisyal gikan sa *Department of Labor and Employment* ug sa kagamhanang probinsyal – ingon man ang ubang mga eksperto nga hingtungdan.

Ang panukiduki sa *Amnesty International* nagpukaw ug seryoso nga mga kabalaka bahin sa mga pamaagi sa pamuo sa mga kompanya sa pagmina sa Dinagat Islands ug sa mga kompanya nga tigpanguha ug pamuo nga gikuhaan ug trabahante sa maong mga kompanya sa pagmina. Adunay lig-on nga ebidensya nga nagsugyot nga adunay mga kompanya nga tigpanguha ug pamuo sa Dinagat Islands nga nag-abuso sa mga katungod sa mga mamumuo sa sektor sa pagmina sa nikel. Gipadayag sa maong panukiduki ang daghang mga higayon sa pagkuha ug mga trabahante nga wala’y mga kontrata, pagkalangay sa paghatag sa suhol, ug sa dili pagbayad sa mga obligadong benepisyo sa mga empleyado (lakip na ang *social security* ug *health insurance*). Kining tanan mga kalapasan sa mga balaod sa pamuo sa Pilipinas ug sa internasyonal nga mga sukdan sa tawhanong katungod.

Usa sa upat nga trabahador nga nainterbyu sa *Amnesty International* nag-ingon nga wala silay sinulat nga kontrata sa kompanya sa pagmina o sa kompanya nga tigpanguha ug pamuo nga gitrabahuan nila. Usa sa lima nga trabahador nga nainterbyu sa *Amnesty International* misulti usab nga ang mga benepisyo nga angay kanila dili husto ang pagkabayad, o wala gyud nabayaran, sa kompanya sa pagmina o kompanyang nagpa-upa ug mamuo nga maoy nangempleyo kanila.

Sa mga interbyu nga gihimo sa *Amnesty International*, ang mga eksperto nga hingtungdan mihisgot bahin sa ilang namatikdang kakulangan sa kahinguhaan, kapasidad, ug kalig-on sa kabubut-on sa mga institusyon sa gobyerno nga gitahasan sa pagpanalipod sa mga katungod sa pamuo sa Pilipinas. Ang kahilit sa lokasyon sa Dinagat Islands ug ang gilay-on niini gikan sa mga sentro sa gobyerno nahimong usa sa mga hagit nga maoy nakapalisod sa mga ahensiya sa gobyerno nga wala o gamay lang ug presensya sa Dinagat Islands sa pagsusi sa mga kompanya sa pagmina ug tigpanguha ug mamuo, pag-monitor sa mga kahimtang sa mga lugar nga gitrabahuan, ug pag siguro nga ang mga sumbanan sa pamuo nasunod.

Dugang pa niini, ang pagkabahinbahin sa mga mando ug dili klaro nga pagbatbat sa mga buhaton, ingon man ang dili maayong komunikasyon ug koordinasyon tali sa mga hingtungdan nga mga punoan sa mga ahensiya sa gobyerno, nahimong dakong babag sa pagpatuman sa mga sumbanan sa pamuo sa sektor sa pagmina. Kining maong kahimtang nadugangan pa gayud sa pagkapakyas sa gobyerno sa Pilipinas sa pagsiguro nga walay babag ug dali ug sayon ra nga makab-ot sa mga mamumuo ang mga gikinahanglang remedyo.

Samtang ang *Amnesty International* labi nga nabalaka sa mga binuhatan sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo, nga mao ang gikuhaan ug mga trabahante sa mga kompanya sa pagmina - usa ka buhaton nga naandan sa sektor sa pagmina sa Pilipinas – aduna kini mga implikasyon sa mga kompanya sa pagmina. Kani konektado sa mga pag-abuso sa mga katungod sa mga mamumuo gumikan sa ilang pakiglambigit sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo.

Gisugyot sa imbestigasyon sa *Amnesty International* nga ang mga trabahante nga gipangempleyo pinaagi sa mga kompanyang nanguha og mamuo aron magtrabaho sa mga minahan sa nikel sa Dinagat Islands makasinati sa pag-abuso sa ilang tawhanong mga katungod sa tibuok nga sektor.

Kining mga pag-abuso inila na nga mga hinungdan sa peligro sa Pilipinas ug sa sektor sa pagmina, ug busa klaro ug matag-an. Nahibalo, o kinahanglan mahibalo, ang mga kompanya sa pagmina nga adunay risgo sa mga pag-abuso sa mamuo sa ilang mga operasyon pinaagi sa ilang mga pakiglambigit sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo.

Bisan pa man, ang *Amnesty International* wala'y nakit-an nga ebidensya nga ang mga kompanya sa pagmina sa Dinagat Islands naghimo og igo o bisan unsang angay nga pagsusi sa ilang pakiglambigit sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo. Tungod niini, dili nila mahibal-an ug masulbad ang mga isyu kalabot sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo nga ilang gikuhaan ug trabahante. Pipila ka mga trabahador miingon sa *Amnesty International* nga nagpahibalo sila sa mga kompanya sa pagmina sa ilang mga kabalaka ug kasinatian, pero wala'y gihimong lakang. Sa ilang pagkapakyas sa pagbuhat ug angay nga pagsusi sa tawhanong katungod, pag-ila sa mga posibleng pag-abuso sa mga katungod sa pamuo ug paglapas sa balaod sa pamuo sa Pilipinas, ug paghimog lakang sa pagsulbad niini, ang mga kompanya sa pagmina midugang sa mga abuso. Tungod niini, napakyas sila sa pagtuman sa ilang responsibilidad sa pagtahod sa tawhanong mga katungod.

Nakita usab sa among panukiduki nga ang mga trabahante nag-atubang ug daghang mga babag sa pagdangat ug pagdawat ug mga solusyon alang sa mga pag-abuso sa ilang mga katungod sa trabahoan. Lakip niining mga babag ang mga mosunod:

- Praktikal nga mga babag, lakip na ang mga gasto ug ang kalay-on sa biyahe sa mga trabahante para lang mapresentar nila ang ilang mga kaso;
- Pagkalangan sa mga kaso nga gidungog sa mga awtoridad nga hingtungdan ug sa pagdawat sa mga remedyo; ug
- Pagkawala'y timbang sa gahum – pananglitan, ang mga trabahante nahadlok nga mawad-an sa ilang trabaho kung moreklamo sila.

Importante nga kining mga babag mahatagan ug solusyon sa labing hamubong panahon.

Usa ka baryo nga nahimutang duol sa usa ka minahan sa lalawigan sa Surigao del Norte. © Amnesty International

MGA MAHINUNGDANONG REKOMENDASYON

Para sa tanang mga aktibong kompanya nga nagpa-upa ug mamuo sa sektor sa pagmina sa lalawigan sa Dinagat Islands:

- Bag-ohon dayon ang mga patakaran ug pamatasan sa pagtrabaho aron masiguro ang pagsunod sa Labor Code sa Pilipinas ug uban pang mga susamang mando, lagda, ug regulasyon, ug mga pamantayan sa internasyonal nga tawhanong katungod ug pamuo.
- Tanyagang ug mga kontrata ang tanan nga mga trabahante nga ilang gi-empleyo.
- Atimanon ang mga retroaktibong bayronon nga suhol sa mga trabahante ug bayaran ang mga obligadong benepisyo para sa mga empleyado.

Sa tanan nga mga kompanya sa pagmina nga nagdagan sa lalawigan sa Dinagat Islands:

- Tukoron ug mopatuman ug proseso sa angay nga pagsusi para sa tawhanong katungod. Kini para maila, malikayan, mapugngan, ug ma-monitor kung giunsa nila pagsulbad sa mga potensyal ug aktuwal nga mga daotang epekto sa mga paglapas sa tawhanong katungod sa tibuok nilang operasyon sa pagmina, apil na ang ilang pakiglambigit sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo.
- Tukoron ug mopatuman ug proseso nga makab-ot sa mga trabahante ug makahatag ug solusyon sa epektibo ug patas nga pamaagi kung aduna sila'y mga kabalaka bahin sa ilang mga katungod sa trabahoan.
- Imbestigaron ang mga potensyal nga pag-abuso sa katungod sa pamuo sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo nga gikuhaan ug mga trabahante ug solusyonan ang mga kadaot nga nasinatian sa mga trabahante sa ilang mga minahan.
- Dili mogamit ug mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo nga wala marehistro sa *Department of Labor and Employment (DOLE)*, o napamatud-an nga nag-abuso sa mga katungod sa mga trabahante, lakip na ang kakulangan sa panweldo, pagkalangay sa pagbayad sa suholan, dili pagbayad sa mga obligadong benepisyo, ug pag pangempleyo sa mga trabahante nga wala'y kontrata.

Sa tanan nga mga kompanya nga nahilambigit sa Tsino-Pilipino nga mga linya sa pagsuplay sa nikel:

- Ilhon ug idumala ang mga risgo sa ilang mga linya sa pagsuplay, lakip ang angay nga pagsusi sa mga tawhanong katungod ngadto sa ilang mga tigsuplay ug pag-asikaso sa mga nakitang mga risgo. Kini aron masiguro nga ang tanan nga mga kompanya nga anaa sa ilang mga linya sa pagsuplay nagtahod sa mga tawhanong katungod nga natala sa *Guidelines for Social Responsibility in Outbound Mining Investments nga gihimo sa CCCMC* ug ang *UN Guiding Principles on Business and Human Rights*.
- Buhatan ug remedyo, inubanan sa kooperasyon sa uban nga nahilambigit, kung adunay mga pag-abuso sa mga tawhanong katungod ang nahitabo sa bisan unsang punto sa linya sa suplay o relasyon sa negosyo.

Sa *Chinese Chamber of Metals Minerals & Chemicals Importers and Exporters (CCCMC)*:

- Obligahon ang mga kompanya nga Tsino sa mga linya sa pagsuplay sa nikel nga magpahimutang ug mga proseso alang sa pagpadagan sa angay nga pagsusi sa mga linya sa suplay sumala sa mga proseso nga gilatid sa *Guidelines for Social Responsibility in Outbound Mining Investments* ug ang *OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct*.

Sa nasyonal nga gobyerno sa Pilipinas:

- Lig-onon ang mga institusyon sa gobyerno nga adunay kaakohan sa pagpatuman sa mga sumbanan sa pamuo sa sektor sa pagmina (lakip na ang *Department of Labor and Employment*)

aron sila mas daghan ug kahinguhaan ug kapasidad sa pagbantay ug pagsusi sa mga kalihokan sa minahan, makasiguro nga patas ug tukma sa panahon ang pagsulbad sa mga lantugi sa mga trabahante ug ilang mga aagalon, ug mas epektibo ang ilang pagtinabangay ug pakigtambayayong sa ubang mga bahin sa gobyerno.

- Han-ayon ang mga angay nga balaod ug mga nahilambigit nga mga mando, lagda, ug regulasyon aron maklaro ug mapalig-on ang mga mandato sa mga institusyon sa gobyerno nga adunay responsibilidad sa pagpatuman sa mga sumbanan sa pamuo sa sektor sa pagmina ug masiguro nga ang tanan nga may kalabutan nga mga balaod nahiuyon sa *General Comment No. 23 sa UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights*, bahin sa katungod sa makatarunganon ug paborableng mga kondisyon sa trabaho.

To the Department of Labor and Employment:

- Mamuhunan para sa kahinguhaan ug magpanday sa institusyonal nga kapasidad aron masiguro nga ang mga rehistrado nga kontraktor lang, ug mga kontraktor nga nagatuman sa *Labor Code of the Philippines*, ang gigamit sa mga kompanya sa pagmina.
- Mamuhunan para sa kahinguhaan ug magpanday sa institusyonal nga kapasidad aron masiguro ang regular nga pag-inspeksyon sa mga dapit sa mga minahan, lakip na kadtong mga lugar diin ang mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo ang gikuhaan ug mga trabahante para sa mga minahan. Kini aron mahibal-an ang kung nagsunod ba sila sa Labor Code sa Pilipinas.

Sa National Labor Relations Commission:

- Magtukod ug usa ka *satellite office*, o uban pang matang sa pagtukod ug permanente nga presensya, sa Dinagat Islands aron husgahan ang mga panagbangi sa mga mamuo ug tigdumala.

Sa kagamhanang probinsyal sa Dinagat Islands, mga unyon, trabahante, kompanya sa pagmina, ug mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo:

- Makighinabi bahin sa mga isyu sa mga palisiya nga gipataas sa ulat. Ang kini nga dayalogo mahimong buhaton pinaagi sa *Caraga Mining Industry Tripartite Council* o pinaagi sa ubang mga panagtapok nga anaa ang mga nahilambigit.

PAMAAGI

Kini nga ulat nagpunting sa mga katungod sa pagtrabaho sa mga lugar nga minahan sa nikel sa lalawigan sa Dinagat Islands, rehiyon sa Caraga, Pilipinas. Gisusi niini ang mga pamatasan sa pamuo sa sektor sa pagmina sa nikel, lakip ang mga pamaagi sa mga kompanya sa pagmina nga naglihok sa Dinagat Islands ug ang mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo nga maoy gikuhaan ug mga trabahador sa maong mga kompanya sa pagmina.

Sa paghimo sa panukiduki alang niini nga ulat, ang *Amnesty International*:

- Mibisita sa Dinagat Islands sa makatulo ka beses: Pebrero 2019, Hulyo 2019, ug Enero-Marso 2021.
- Nakahimo ug labaw pa sa 50 nga mga interbyu ug tulo ka mga pakighinabi sa mga piniling grupo kaniadtong Enero, Pebrero, ug Marso 2021. Ang mga interbyu ug mga pakighinabi sa mga piniling grupo gikalambigitan ug labaw pa sa 100 nga mga tawo, kadaghanan sa kanila mga lalaki ug mga trabahante (sa kaniadto ug karon) sa mga minahan sa nikel sa Dinagat Islands. Ang mga interbyu ug pakighinabi sa mga piniling grupo gihimo sa 15 ka mga barangay (ang labing gamay nga yunit sa pagdumala sa Pilipinas) sa lima ka mga lungsod sa Dinagat Islands.
- Mikolekta ug misusi ug mga dokumento, lakip na ang mga payslips sa mga trabahante ug mga opisyal nga dokumento nga adunay kalabotan sa mga alegasyon sa pag-abuso sa mga katungod sa pamuo.
- Miinterbyu ug mga opisyal gikan sa *Mines and Geosciences Bureau (MGB)*, *Department of Labor and Employment (DOLE)*, ug mga representante sa kagamhanang probinsyal sa lalawigan sa Dinagat Islands, kauban si Gobernador Arlene "Kaka" J. Bag-ao.
- Misulat sa DOLE ug MGB aron mangayo ug dugang kasayuran ug paghatag sa matag usa ug higayon nga makatubag sa mga nakit-an nga katingbanan. Sa panahon sa pagmantala, ang MGB lang ang nakahatag ug tubag.¹
- Miinterbyu sa ubang mga hingtungdan, lakip ang mga representante sa *School of Labor and Industrial Relations (SOLAIR)*, *University of the Philippines*; mga representante sa lokal nga samahang sibil nga organisasyon nga Bantay Kita; ug mga representante gikan sa ubang mga kapunungan nga adunay kahibalo sa mga isyu nga may kalabutan sa among panukiduki.
- Misusi sa balaod sa pamuo sa Pilipinas ug sa balaod sa pagmina.
- Misusi sa impormasyon nga anaa sa kasayuran sa publiko bahin sa mga kompanya sa pagmina sa nikel nga naglihok sa Dinagat Islands.

1. Sulat gikan sa Mines and Geosciences Bureau (MGB) ngadto sa Deputy Regional Director of *Amnesty International*, 30 July 2021 (naa sa file sa *Amnesty International*).

- Misulat sa mga kompanya sa pagmina sa nikel nga naglihok sa Dinagat Islands. Gihatagan ang matag usa kanila ug higayon nga makatubag sa mga katingbanan nga nahibal-an ug mga hangyo alang sa dugang kasayuran, lakip ang ilang mga proseso sa angay nga pagsusi sa tawhanong katungod, una pa mapatik. Sa oras sa pagmantala, usa lang ka kompanya, ang *Cagdianao Mining Company*,² ang nakahatag ug tubag.
- Misulat sa pipila ka mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo nga gigamit sa mga kompanya sa pagmina sa Dinagat Islands. Gihatagan ang matag usa kanila ug higayon nga makatubag sa mga katingbanan nga nahibal-an ug mga hangyo alang sa dugang kasayuran. Kinahanglan nga hinumdoman nga dili tanan nga mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo adunay mga publikong detalye sa pagkontak kanila. Sa panahon sa pagmantala, wala ni usa sa mga kompanya nga gisulatan sa *Amnesty International* ang nakahatag ug tubag.

Aron maprotektahan ang mga pagkatawo (ug, sa uban kaso, seguridad) sa mga trabahante, mga opisyal sa gobyerno, ug uban pang mga hingtungdan nga gikahinabi sa *Amnesty International*, ang mga ngalan ug uban pang potensyal nga mga ilhanan wala gibutyag niini nga ulat gawas kon hatagan sa gi-interbyu ang ilang pagtugot sa *Amnesty International* nga ibutyag ang mao nga impormasyon.

2. Sulat gikan sa Cagdianao Mining Corporation ngadto sa Deputy Regional Director sa *Amnesty International*, 23 July 2021 (naa sa file sa *Amnesty International*).

1. PASIUNA

Mga mag-uuma sa dagat nag-ani og seaweeds, Gibusong Island, probinsya sa Dinagat Islands.
© Rappler

Ang Pilipinas usa sa mga pinakadakong tigpagula ug nikel sa tibuok kalibutan.³ Mao sad kini ang nangunang tigsuplay ug nikel sa Tsina, diin gigamit kini sa paghimo sa *stainless steel* ug sa uban pang mga aplikasyon sa industriya.⁴ Gibanabana nga 90% sa tanan nga nikel nga gimina sa Pilipinas ang gi-export sa Tsina, samtang ang nahabilin gi-export sa Japan.⁵

Gibanabana nga katunga sa mga minahan sa nikel nga nagdagan sa Pilipinas ang naa sa rehiyon sa Caraga.⁶ Kini nga rehiyon naglangkob sa Dinagat Islands (nga mao ang gitutokan niini nga ulat), Surigao del Norte, ug Surigao del Sur.

Gi-obligar sa *Mining Act of the Philippines* nga ang tag-iya sa usa ka kasabutan sa produksiyon sa mineral o *Mineral Production Sharing Agreement (MPSA)* - ang kasabutan diin hatagan sa gobyerno ang usa ka kompanya ug eksklusibong mga katungod sa pagmina (sa ato pa, pagkuha sa mga gigikanan sa mineral) sa usa ka tinukoy nga lugar - dili menos sa 60% nga pagpanag-iya sa Pilipino.⁷

3. Ang Pilipinas ug Indonesia parehas nga nag-indigay alang sa posisyon sa nag-una nga tighimo sa nikel sa tibuok kalibutan sa ning-agi nga mga tuig.

4. Reuters, “Philippines nickel miners see 2020 back on track after virus hit H1 sales”, 14 August 2021, [reuters.com/article/health-coronavirus-philippines-nickel/philippine-nickel-miners-see-2020-back-on-track-after-virus-hit-h1-sales-idUKL4N2FG1J2](https://www.reuters.com/article/health-coronavirus-philippines-nickel/philippine-nickel-miners-see-2020-back-on-track-after-virus-hit-h1-sales-idUKL4N2FG1J2)

5. Philippines Nickel Industry Association, “Nickel output drops in 2020”, 12 February 2021, philippinenickel.org/news-and-updates/pnia-in-the-news/nickel-output-drops-in-2020/

6. Department of Environment and Natural Resources, MGB, “Caraga Region Mineral Profile”, mgb13.ph/wp-content/uploads/2020/06/Caraga-Region-Mineral-Profile-2019-Infographics.pdf; MGB, “Minerals Industry at a Glance”, 22 June 2020, mgb.gov.ph/images/Mineral_Statistics/mining_facts_and_figures_updated_22_June_2020_final.pdf (accessed on 7 June 2021).

7. Philippines, Mining Act, R.A 7942, 1995, section 3.

Ang kagawasan niini mahimong igahatag pinaagi sa usa ka panalapi o kasabutan sa tabang nga teknikal nga nagtugot sa mga kompanya nga 100% gipanag-iya sa langyaw nga maghupot og mga katungod sa pagmina.

Ang Tsina usa ka importante nga padulnganan sa pag-export sa nikel nga gimina sa Dinagat Islands.⁸ Ang uban nga mga mina sa nikel sa Dinagat Islands adunay dakong pamuhunan gikan sa Tsina. Ang pagpanag-iya sa mga kompanya nga adunay mga katungod sa pagmina sa Dinagat Islands gisumada sa mosunod nga talaan:

KOMPANYA	NUMERO SA MINERAL PRODUCTION SHARING AGREEMENT	PAGPANAG-IYA SA KOMPANYA
Sinosteel Phils. H.Y. Mining Corp	MPSA No. 002-90-X	Ang Sinosteel Philippines kabahin sa Sinosteel Corporation, usa ka kompanya nga gipanag-iya sa estado sa Tsina ⁹
Cagdianao Mining Corporation	MPSA No. 078-97-XIII	100% Filipino ¹⁰
Oriental Vision Mining Philippines Corporation	MPSA No. 242-2007-XIII	61% gipanag-iya sa Filipino ug 39% gipanag-iya sa Tsino ¹¹
Libjo Mining Corporation	MPSA No. 233-2007-XIII	60% gipanag-iya sa Filipino ug 40% gipanag-iya sa Tsino ¹²
Century Peak Corporation	MPSA No. 283-2009-XIII	100% Filipino ¹³

Tungod kay ang Pilipinas mao ang nanguna nga tigsuplay ug nikel sa China sa tibuok kalibutan ug adunay daghang pagpamuhunan gikan sa Tsino sa pipila ka mga minahan sa nikel sa Dinagat Islands, angay nga tan-awon ang potensyal nga impluwensya sa mga kompanyang Tsino sa sektor sa pagmina ug nikel sa Dinagat Islands, ingon man usab sa kinatibuk-ang Pilipinas.

Angay timan-an nga ang panukiduki sa *Amnesty International* nakapunting sa mga pamatasan sa pamuo sa sektor sa pagmina ug nikel sa Dinagat Islands ug dili sa bisan unsang partikular nga lugar nga giminahan. Ikaduha, ang mga impormasyon niini nga ulat nagbutyag sa presensya sa mga sistematikong pag-abuso sa mga katungod sa pamuo sa sektor sa pagmina ug nikel sa Dinagat Islands o mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo nga gigamit niini aron pagpangempleyo ug mga trabahador, nga mahimong “mas maayo” o “labi ka daotan” kaysa sa bisan unsang mga kompanya. Sa katapusan, sa mga interbyu nga nahimo sa *Amnesty International*, ang mga trabahador nagsulti bahin

8. MGB, “Caraga Regional Office Metallic Minerals Resource Data on Sales CY 2019”, mgb13.ph/wp-content/uploads/2020/05/R13_MetallicMineralSales2019.pdf (accessed on 7 June 2021).

9. Sinosteel Group Corporation Limited, en.sinosteel.com (accessed on 7 June 2021).

10. MGB, “Cagdianao Mining Corporation Quick Facts”, mgb13.ph/wp-content/uploads/2020/06/Libjo-Mining-Corporation-Quickfacts-2019-Infographics.pdf (accessed on 21 June 2021).

11. MGB, “Oriental Vision Mining Philippines Corporation Quick Facts”, mgb13.ph/wp-content/uploads/2020/06/Oriental-Vision-Mining-Philippines-Corporation-Quickfacts-2019-Infographics.pdf (accessed on 7 June 2021).

12. MGB, “Libjo Mining Philippines Corporation Quick Facts”, mgb13.ph/wp-content/uploads/2020/06/Libjo-Mining-Corporation-Quickfacts-2019-Infographics.pdf (accessed on 7 June 2021).

13. MGB, “Century Peak Corporation (Parcel II) Quick Facts”, mgb13.ph/wp-content/uploads/2020/06/Libjo-Mining-Corporation-Quickfacts-2019-Infographics.pdf (accessed on 21 June 2021).

sa ilang mga kabalak-an bahin sa mga pamatasan sa pamuo sa mga kompanya sa pagmina (ug mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo nga gikuhaan nila ug mga trabahante) nga karon naglihok sa Dinagat Islands, ingon man mga kompanya nga naglihok kaniadto apan wala nay balido nga MPSA.

Ang pamuhunang Tsino sa sektor sa pagmina sa nikel sa Pilipinas, ug sa Dinagat Islands, adunay potensyal nga positibo nga impluwensya sa tawhanong katungod, apil ang mga katungod sa mga trabahante. Ang mga kompanyang Tsino nga nakigbahin sa pagpamuhunan sa gawas sa nasud ug kooperasyon gilauman nga mosunod sa mga giya alang sa responsibilidad sa katilingban nga gihimo sa *China Chamber of Commerce of Metals Minerals and & Chemicals Importers & Exporters (CCCMC)*, usa ka organisasyon sa industriya nga kauban sa *Ministry of Commerce* sa Tsina. Giila sa CCCMC ang importansya sa angay nga pagsusi, kalabot niini ang mga linya sa suplay ug tawhanong mga katungod, sa duha ka hugpong nga mga panudlo nga ang maong tumong mao ang pagpahisubay sa internasyonal nga mga sumbanan ang pamatasan sa mga kompanya sa pagmina nga Tsino: ang *Guidelines for Social Responsibility in Outbound Mining Investments*¹⁴ ug *Chinese Due Diligence Guidelines for Responsible Mineral Supply Chains*.¹⁵

Ang *Guidelines for Social Responsibility in Outbound Mining Investments*, nga gigamit sa tanan nga mga proyekto sa pagsuhid sa mineral, pagkuha, pagproseso, ug mga proyekto sa kooperasyon ug pamuhunan diin namuhunan ang mga kompanyang Tsino, nag obligar sa mga kompanya nga respetuhon ang tawhanong mga katungod (lakip ang mga katungod sa mga trabahante). Lakip niini ang paghimo ug pagpatuman sa patakaran sa pagrespeto sa tawhanong mga katungod, pagpalambo sa angay nga pagsusi sa tawhanong katungod, ug paghimo ug usa ka mekanismo aron makahatag ug epektibo nga solusyon alang sa mga tawo nga naapektuhan sa operasyon sa kompanya.¹⁶ Ang mga sumbanan sa angay nga pagsusi naghatag ug giya sa mga kompanyang Tsino nga nagkuha o naggamit sa mga gigikanan sa mineral ug nakiglambigit sa mga kadena sa pagsuplay sa mineral aron mahibal-an, mapugngan, ug mamenosan ang ilang mga risiko sa pagdugang sa panagsumpaki, mga seryoso nga pag-abuso sa tawhanong katungod, ug mga risiko sa grabe nga pagkadaotang pamatasan, ingon man usab obserbahan ang *UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UN Guiding Principles)*; sa ubos) samtang nagdagan pa ang proyekto sa pagmina.¹⁷

Pinaagi sa pagpahiuyon sa ilang operasyon niining duha nga mga sumbanan, ang mga kompanyang Tsino mahimong magtinguha nga likayan nga mahimong hinungdan o magdugang sa daotang epekto sa paglapas sa tawhanong katungod. Mamahimo nga makadangat sila ug positibo nga impluwensya sa ubang mga kompanya sa ilang mga linya sa suplay. Aduna kini potensyal nga mapaayo ang mga pamatasan sa pamuo sa mga Tsino-Filipino nga kadena nga suplay sa nikel.

Ang lalawigan sa Dinagat Islands, ug ang mga kasilinganan nga mga probinsya sa Surigao del Norte ug Surigao del Sur, gideklara nga usa ka mineral nga reserba kaniadtong 1939 tungod sa presensya sa makahuluganon nga nasudnon nga mga kapanguhaan sa mineral.¹⁸ Kadaghanan sa Dinagat Islands gisakop sa mga MPSA.¹⁹

Ang datos gikan sa MGB - usa ka ahensya sa *Department of Environment and Natural Resources* nga adunay kapangakohan alang sa pagdumala sa mga gigikanan sa mineral sa Pilipinas – nagbutang

14. China Chamber of Commerce of Metals Minerals and & Chemicals Importers & Exporters (CCCMC), *Guidelines for Social Responsibility in Outbound Mining Investments*, cccmc.org.cn/docs/2017-08/20170804141709355235.pdf

15. CCCMC, *Chinese Due Diligence Guidelines for Responsible Mineral Supply Chains*, cccmc.org.cn/docs/2016-05/20160503161408153738.pdf.

16. CCCMC, *Guidelines for Social Responsibility in Outbound Mining Investments* (previously cited), p. 10.

17. CCCMC, *Chinese Due Diligence Guidelines for Responsible Mineral Supply Chains* (previously cited), p. 8.

18. Philippines, Proclamation No. 391, s 1939 establishing a mineral land reservation all mineral deposits and mineral lands in the islands north of the island on Mindanao, in the province of Surigao

19. MGB, "Mining tenements control map", mgbr13.ph/MGB-R13DataFiles/MMD/Tenements/2018/February2018.pdf (accessed on 7 June 2021).

sa balor sa pagmina sa rehiyon sa Caraga, diin sakop ang lalawigan sa Dinagat Islands, sa PHP 17.74 bilyon (US \$350 milyon) sa 2018. Kini gibanabana nga 16.8% sa gross regional domestic product.²⁰ Gibanabana nga 2,300 ka mga tawo ang nakatrabaho sa sektor sa pagmina sa lalawigan sa Dinagat Islands kaniadtong 2019.²¹ Kini 1.8% sa 127,000 nga populasyon sa lalawigan.²² Sa nasyonal, gibanabana nga 0.5% nga trabaho sa "mga nag-unang grupo sa industriya" (nga kauban ang agrikultura, industriya, ug serbisyo) naa sa sektor sa pagmina ug quarry.²³ Kini nagsugyot nga ang pagtrabaho sa minahan sa lalawigan sa Dinagat Islands mas taas kaysa sa nasudnon nga average. Bisan pa sa ilang kaabunda sa mineral, ang Dinagat Islands, Surigao del Norte, ug uban pang mga probinsya sa rehiyon ang pipila sa labing ka pobre sa Pilipinas.²⁴ Adunay 36% nga mga pamilya sa lalawigan sa Dinagat Islands nga ang kita mas ubos pa sa linya sa kakabus.²⁵ Bisan pa sa ilang kaabunda sa mga gigikanan sa mineral, ang rehiyon sa Caraga, partikular na ang lalawigan sa Dinagat Islands, pobre.

Mapa sa Pilipinas. © HueMan1 - Own work, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=79244307>

Mapa sa probinsya sa Dinagat Islands. © PhilAtlas

20. MGB, "Caraga Region Mineral Profile" (previously cited).

21. MGB, "Province of Dinagat Island Mineral Profile", www.mgbr13.ph/wp-content/uploads/2020/06/Province-of-Dinagat-Islands-Mineral-Profile-2019-Infographics.pdf (accessed 28 June 2021).

22. Philippines Statistics Authority, "Highlights of the Philippine Population 2015 Census of Population", 19 May 2016, psa.gov.ph/content/highlights-philippine-population-2015-census-population

23. Philippines Statistics Authority, "Employed Persons by Major Industry Group, Philippines: 2016 - July 2018", psa.gov.ph/sites/default/files/attachments/cls/Tab5_11.pdf (accessed 7 June 2021).

24. Philippines Statistics Authority, "Updated 2015 and 2018 Full Year Official Poverty Statistics, Table 1. Updated Annual Per Capita Poverty Threshold, Poverty Incidence and Magnitude of Poor Families with Measures of Precision", 4 June 2020, psa.gov.ph/content/updated-2015-and-2018-full-year-official-poverty-statistics (accessed 7 June 2021).

25. Philippines Statistics Authority, "Special Release: 2018 First Semester Poverty Statistics of Caraga", September 2019, rssocaraga.psa.gov.ph/sites/default/files/Special%20Release%202019-026_PovStat%20%201st%20Sem2019.pdf (accessed 7 June 2021).

2. MGA PAG-ABUSO SA MGA KATUNGOD SA PAMUO

Mga Mining Barge sa dagat sa Surigao del Norte sa Pilipinas.

© AdobeStock

2.1 MGA ALEGASYON SA PAG-ABUSO SA KATUNGOD SA PAGTRABAHO

Ang mga trabahante nga nakaistorya sa *Amnesty International* mibungat ug daghang mga sumbong bahin sa pag-abuso sa mga katungod sa pamuo sa sektor sa pagmina sa lalawigan sa Dinagat Islands. Kauban niini ang mga alegasyon sa pagkuha sa mga trabahante nga wala'y kontrata, nalangay nga pagbayad sa suholan, ug dili pagbayad sa mga obligado nga benepisyo sa empleyado. Lakip sa mga benepisyo ang pagbayad sa *SSS (Social Security System)*, *PAG-IBIG (Home Development Mutual Fund)* ug *PhilHealth* (ang nasudnon nga programa sa paniguro sa kahimsog sa Pilipinas).

Kadaghanan sa mga sumbong adunay direktang kalabotan sa mga pamaagi sa mga kontraktor o subkontraktor,²⁶ nga naila sa lokal nga komunidad nga mga "manpower" o "labor-hire" nga mga kompanya o mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo. Kasagaran nga naandang binuhatan sa Pilipinas - lakip ang Dinagat Islands - alang sa mga kompanya sa pagmina mao ang pagpangempleyo ug mga trabahante pinaagi sa mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo.²⁷ Ang regulasyon sa mga kontratista ug subkontraktor gidumala sa usa ka hugpong nga mga balaod nga gipalambo ug gipatuman sa DOLE

26. Relevant DOLE implementing rules use both terms interchangeably.

27. See Miraluna S. Tacadao, a descriptive study on safety and working conditions in selected large-scale surface mines in the Philippines, 2018, which notes that in some mining firms the number of workers employed by contractors is nearly half or even more than the number of permanent staff.

(tan-awa ang *Philippine Labor Laws*, sa ubos).²⁸ Ubos sa ingon nga mga kahikayan, usa ka "punoan" (alang sa mga katuyoan niini nga ulat, kini ang mga kompanya sa pagmina) nagtinguha sa serbisyo sa usa ka "kontraktor" nga maghatag serbisyo alang sa usa ka partikular nga trabaho. Ang kontraktor mangempleyo ug mga trabahante aron makumpleto ang mao nga trabaho (ilalom sa pagpatuman nga mga lagda, ang mga trabahante ang empleyado sa kontraktor, dili ang punoan). Ang mga patakaran sa pagpatuman nagkinahanglan sa pagpirma sa usa ka kasabutan sa serbisyo tali sa punoan ug kontraktor.²⁹ Usa ka kompanyang nagpadagan sa Dinagat Islands, ang *Cagdianao Mining Corporation*, ang nagsulti sa *Amnesty International* nga, pinaagi sa ilang mga kasabutan sa mga kontraktor, gi-obligar nila ang mga kontraktor sa pagsunod sa mga nahilambigit nga balaod, sama niadtong nagpanalipod sa mga katungod sa mga trabahante, ug gidili nila ang pakiglambigit sa mga menor de edad.³⁰

Gidili sa gipatuman nga mga balaod ang gitawag nga "*labor-only contracting*" o pagkontrata lamang sa pamuo. Ang pagkontrata lamang sa pamuo mao ang usa ka kahikayan diin ang usa ka kontraktor nagrekrut, nag-andam o nagsuplay ug mga trabahante alang sa usa ka trabaho o alang sa usa ka punoan. Ang kontraktor wala'y igong kapital o mga gamit, ekipo, makinarya ug uban pa o wala mag gamit sa katungod sa pagkontrol sa buhaton sa trabahante.³¹ Gipatin-aw usab sa gipatuman nga mga balaod nga sa mga kaso diin ang usa ka kontratista nga milambigit sa pagkontrata lamang sa pamuo, ang punoan maisip nga direkta nga nangempleyo sa mga trabahante sa mga kontraktor.³² Wala makita sa panukiduki sa *Amnesty International* ang ebidensya sa paggamit sa pagkontrata lamang sa pamuo sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands.

Ang kadaghanan sa mga trabahador nga nahinabi sa *Amnesty International* giempleyo pinaagi sa usa ka kontraktor. Kauban niini ang pagkuha sa gitawag nga "pana-panahon" (o "kaswal") nga mga trabahante nga kinahanglan sa panahon lamang sa pagmina, apan dili sa mga panahon sa tuig kung diin ang operasyon sa pagmina nahunong tungod sa dili maayo nga panahon. Ang pagpangempleyo sa mga trabahador sa minahan sa Dinagat Islands kasagaran gihimo sa usa ka "season" - kasagaran dili moubos sa unom ka bulan sa matag higayon.

Ang panukiduki sa *Amnesty International* wala magbutyag ug usa ka hinungdanon nga ihap sa mga alegasyon sa pagsuhol ug mga kantidad nga mas mubo pa sa minimum nga sahod - tulo ra ka mga trabahante ang nagsulti sa *Amnesty International* nga sila nabayaran sa ubos sa minimum nga suholan. Kini nahiuyon sa mga nakit-an sa panukiduki sa uban - nga adunay taas nga lebel sa pagsunod sa mga lagda sa minimum nga suholan sa sektor sa pagmina sa Pilipinas.³³

Bisan pa man, ang panukiduki sa *Amnesty International* - nga adunay pagsusi sa payslips sa mga trabahante – nagbutyag nga sobra sa usa sa tulo nga mga trabahador nga nainterbyu ang nakadawat sa minimum nga sweldo lamang. Kini nahiuyon sa datos nga nakolekta sa ubang mga organisasyon nga nagsugyot nga ang pagpanarbaho sa sektor sa pagmina mahimong mubo ang suweldo alang sa daghang mga trabahante. Pananglitan, ang datos gikan sa *Philippines Statistics Authority* nagpakita nga ang mga "minero, shofirer ug blasters, mining plant ug processing plant operator ug dili hanas nga trabahador" nakadawat ug binulan nga sweldo nga mas gamay kaysa sa ubang mga trabahante sa ubang industriya.³⁴ Dugang pa niini, ang panukiduki nga gihimo sa uban nagsugyot nga ang mga

28. Department of Labor and Employment (DOLE), Order No. 174, Rules implementing articles 106 to 109 of the Labor Code, as amended, 2017, ro6.dole.gov.ph/fndr/mis/files/DO%20174-17%20Rules%20Implementing%20%20%20Articles%20106%20to%20109%20of%20the%20Labor%20Code,%20As%20Amended.pdf

29. DOLE, Order No. 174 (previously cited), section 11.

30. Sulat gikan sa Cagdianao Mining Corporation ngadto sa Deputy Regional Director sa *Amnesty International*, 23 July 2021 (on file with *Amnesty International*).

31. DOLE, Order No. 174 (previously cited), sections 3 and 5.

32. DOLE, Order No. 174 (previously cited), section 7.

33. See, for example, Institute for Labor Studies, Skill and compensation survey for metallic mining industry, 2016, ils.dole.gov.ph/skills-and-compensation-survey-for-metallic-mining-industry/, p. 39.

34. Philippines Statistics Authority, "Wage statistics, Average Monthly Wage Rates of Time-Rate Workers on Full Time Basis in Selected Industries and Occupations", psa.gov.ph/philippine-industry-yis/table/Wage%20Statistics (accessed 30 June 2021).

trabahante nga naempleyo pinaagi sa mga subkontraktor – nga maoy naandan nga buhat sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands - adunay posibilidad nga makadawat ug mas mubo nga suweldo kaysa sa mga direktang giempleyo sa mga kompanya sa pagmina.³⁵

Ang pagbayad sa minimum nga suholan lamang dili supak sa balaod. Pero bisan pa man, giklaro sa *Committee on Economic, Social and Cultural Rights* o Komite sa Mga Katungod sa Ekonomiya, Sosyal ug Pangkultura, ang eksperto nga bahin sa UN nga responsable sa pag-monitor sa pagsunod sa mga probisyon sa *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, nga, alang sa mga trabahante nga anaa sa mga apiki nga kontrata, mahimong gikinahanglan ang mga suplemento sa sweldo aron mamenosan ang kakulang sa kasiguroan sa trabaho.³⁶ Wala'y ingon nga mga suplemento gipangayo sa balaod sa pamuo sa Pilipinas. Daghan sa mga trabahador nga nahinabi sa *Amnesty International* naa sa mga kontratang hamubo ang termino, ug ang mga nakadawat sa minimum nga suholan lamang wala makadawat ug suplemento sa suholan.

BALAO SA PAMUO SA PILIPINAS

Ang labor code sa pilipinas nagdumala sa mga pamaagi sa pagpanarbaho ug mga relasyon sa pamuo sa pilipinas. Gawas niini, ang maong balaod:

- Nitino sa mga kondisyon sa trabaho, lakip ang may kalabotan sa mga oras sa pagtrabaho ug ang katungod sa pagpahulay matag semana;³⁷
- Nihatag ug autorisasyon sa regional tripartite wages ug productivity boards sa paghukom bahin sa nga minimum nga suholan³⁸ (kini nga mga board gilangkuban sa mga regional director gikan sa dole, national economic development authority, ug department of trade and industry, ingon man ang mga representante sa mga trabahante ug tagdumala). Ang minimum nga rate karon sa adlaw-adlaw nga suholan alang sa mga kawani nga dili pang-agrikultura sa rehiyon sa caraga mao ang php 320 (us \$7),³⁹
- Nagpatin-aw kung unsaon ang pagbayad sa suholan, lakip na ang mga suholang kinahanglan ibayad nga regular ug tibuok;⁴⁰ ug
- Nagtukod ug pondo para sa kompensasyon ug insurance sa empleyado, diin ang mga tagdumala kinahanglan nga magbayad sa mga kontribusyon alang sa ilang mga empleyado.⁴¹
- Ang mga agalon o tagdumala obligado nga kuhaan ang mga sweldo sa empleyado ug binulan nga kontribusyon sa SSS, PAG-IBIG, ug PhilHealth.⁴² Kinahanglan nga kuhaan ilang sweldo para sa maong kontribusyon matag bulan base sa gilatid nga kantidad ug i-remit sa SSS, PAG-IBIG, ug PhilHealth alang sa ilang mga empleyado.

35. M. Tacadao, a descriptive study on safety and working conditions in selected large-scale surface mines in the Philippines (previously cited), p. 21.

36. UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights (CESCR), General Comment 23: The right to Just and Favourable Conditions of Work (Art. 7), 27 April 2016, UN Doc. E/C.12/GC/23, para. 10.

37. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Three, Title I (as amended).

38. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Three, Title II, Chapter II (as amended).

39. National Wages and Productivity Board, DOLE, "Region XIII (Caraga region) Daily minimum wage rates" nwpc.dole.gov.ph/regionandwages/region-xiii-caraga/ (accessed 18 June 2021).

40. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Three, Title II, Chapters III and IV (as amended).

41. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Four, Title II, Chapter IV (as amended).

42. Philippines, Social Security Act, R.A. 11199, 2018; Philippines, Universal Health Care Act, R.A. 11223, 2018; Philippines, Home Development Fund Law, R.A. 9679, 2009.

Gitugotan sa Labor Code sa Pilipinas ang pagpangempleyo ug mga tawo sa regular (o permanente), kaswal, o probationary nga basehan. Kung probationary, dili molapas sa unom ka bulan.⁴³ Ang mga kahimtang sa panarbaho nga gipahayag sa Labor Code sa Pilipinas molangkob sa tanang klase sa pagpangempleyo. Ang pagpanarbaho kinahanglan nga regular, kana kung ang trabaho nga gihimo dili gitakda alang sa usa ka piho nga proyekto o seasonal nga ang pagpanarbaho depende sa gidugayon sa panahon (nga sama sa nahisgutan sa taas, maoy kasagaran sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands). Ang mga empleyado nga seasonal gikonsiderar nga mga regular nga empleyado kung nakaserbisyo sila ug usa katuig, bisan kung kana nga serbisyo naputol tungod sa pagka seasonal sa trabaho nga ilang gihatag.

Gitakda usab sa Labor Code nga, sa mga sitwasyon diin ang usa ka agalon o tagdumala (gitawag nga punoan sa mga nahilambigit nga mga gipatuman nga patakaran) nagkuha ug mga empleyado pinaagi sa usa ka kontraktor o subkontraktor, adunay kausahan nga kapangakohan (ang agalon adunay tulubagon kauban ang kontratista o subkontraktor) alang sa bisan unsang kalapasan sa Labor Code, lakip ang bahin sa pagbayad sa suholan.⁴⁴

Dugang pa, ang mga balaod nga nagpatuman sa mga may kalabutan nga artikulo sa Labor Code nga bahin sa paggamit sa mga kontratista o subkontraktor miklaro nga ang mga empleyado sa usa ka kontraktor o subkontraktor adunay katungod sa seguridad sa termino sa pagtrabaho ug tanan nga mga katungod ug pribilehiyo nga gilatid sa Labor Code (mga katungod ug pribilehiyo nga sama sa mga trabahante nga direktang giempleyo sa usa ka kompanya o tagdumala).⁴⁵ Kauban niini ang mga katungod sa luwas ug himsog nga kahimtang sa pagtrabaho; sa mga sumbanan sa pamuo, lakip ang mga adlaw sa pahulay, bayad sa obertaym ug holiday; sa mga benepisyo sa pagretiro; sa mga kaayohan sa sosyal; ug sa pag-organisar sa kaugalingon, kolektibo nga pakigsabot, ug pagwelga.⁴⁶ Gikinahanglan nga anaay usa ka sinulat nga kontrata sa pagpanarbaho tali sa kontraktor o subkontraktor ug ang mga empleyado niini ug ihatag kini sa unang adlaw o sa wala pa ang unang adlaw sa trabaho.⁴⁷

Ang tanan nga mga kontratista kinahanglan magparehistro sa DOLE pinaagi sa usa sa mga rehiyonal nga opisina, ug ang sentral nga rehistro sa mga kontraktor kinahanglan ipadayon sa Bureau of Working Conditions.⁴⁸ Ang mga gipatuman nga patakaran nag-awtorisar sa regional director sa DOLE sa pagkansela sa rehistro sa usa ka kontraktor kung gilapas sa kontraktor ang mga katungod sa mga empleyado niini.⁴⁹ Dugang pa, ang mga direktor sa rehiyon gitugotan sa paghimo'g mga inspeksyon sa mga establisamento nga nangempleyo ug mga kontraktor aron mahibal-an ang mga kalapasan sa Labor Code ug ubang mga may kalabutan nga mando, lagda, ug regulasyon.⁵⁰

Usa sa upat nga trabahador nga nainterbyu sa *Amnesty International* nag-ingon nga wala sila'y sinulat nga kontrata sa kompanya sa pagmina o sa kompanyang nagpa-upa ug mamuo nga mikuha nila. Kini usa ka tin-aw nga paglapas sa Labor Code ug ang mga may kalabutan nga mga gipatuman nga lagda, nga miingon nga gikinahanglan gyud ang usa ka sinulat nga kontrata sa pagpanarbaho tali sa

43. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Six, Title I (as amended).

44. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Three, Title II, Chapter III (as amended).

45. DOLE, Order No. 174 (previously cited), Section 10.

46. DOLE, Order No. 174 (previously cited), Section 10.

47. DOLE, Order No. 174 (previously cited), Section 11.

48. DOLE, Order No. 174 (previously cited), Section 14.

49. DOLE, Order No. 174 (previously cited), Section 23.

50. DOLE, Order No. 174 (previously cited), Section 29.

kontraktor o subkontraktor ug ang mga empleyado niini. Mao kini ang gisulti sa usa ka trabahante ngadto sa *Amnesty International*: “Sa una, diha’y kontrata. Apan karon nga regular seasonal [worker] na ko, wala na. Kung naay operasyon, diretso ko sulod sa trabaho.”⁵¹

Ang ubang mga trabahante misulti sa *Amnesty International* nga dugay na sila nga nagtrabaho sa maong kompanya apan wala pa gyud sila makapirma og kontrata,⁵² samtang ang uban gipapirma lang ug kontrata duol sa katapusan sa ilang termino sa pangempleyo.⁵³ Lain pa nga trabahador ang misulti sa *Amnesty International* nga gihangyo sila nga pirmahan ang usa ka bag-ong kontrata matag tulo ka bulan apan “wala nahibal-an sa mga trabahante kung unsa ang nahisulat niini tungod kay gipapirma mi nila sa dinalian.”⁵⁴ Aduna pay lain nga trabahador ang misulti sa *Amnesty International* bahin sa mosunod: “[Ako] adunay mga kasabutan pero sa pulong lang. Ang problema kay kung makahimo ka’g sayop, itangtang ka dayon tungod kay wala ka’y napirmahan bisan unsang kontrata.”⁵⁵

Namatikdan sa *Committee on Economic, Social and Cultural Rights* nga ang mga trabahante nga anaa sa mga apiki nga kontrata nag atubang sa risiko dala niining pagka walay klaro.⁵⁶ Dugang pa, gipahayag sa Komite nga ang sobra nga paggamit sa mga kontrata nga hamubo ug tinakda nga termino, nga negatibong naka-apekto sa seguridad sa trabaho ug mga benepisyo sa seguridad nga sosyal, wala nahuyon sa katungod sa matarong ug paborableng kondisyon sa trabaho.⁵⁷

Giingon usab sa mga trabahante nga naantala ang pagbayad sa ilang suholan sa pipila ka mga okasyon. Usa ka grupo sa mga trabahante ang nagsulti sa *Amnesty International* nga ang ilang “sweldo kanunay nga naantala og tulo ka bulan.”⁵⁸ Usa ka trabahante ang naglaraw sa usa ka labi ka mabug-at nga panig-ingnan kung diin ang mga mamumuo napugos sa pagpangutang og salapi ug gihimong kolateral ang suhol nga giutangan nila: “Sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo, dugay pa una mi masuholan. Kana ang hinungdan nga ‘gibaligya’ namo ang ilang suhol, diin gibutangan nila kini og 10% nga interes. Gihimo nalang namo kini tungod kay gikinahanglan na kaayo namo ang kuwarta.”⁵⁹

Usa sa lima ka mga trabahador nga giinterbyu sa *Amnesty* miingon usab nga ang ilang mga benepisyo sa SSS, PAG-IBIG, ug PhilHealth wala pa nabayran ug tarong sa kompanya sa pagmina o kompanya nga nagpa-upa ug mamuo nga nangempleyo kanila. Kini usa ka kalapasan sa Labor Code. Pananglitan, usa ka trabahante ang nagsulti sa *Amnesty International* nga nakadawat ra siya ug 53 sa 84 nga binulan nga bayad sa SSS nga angay kaniya sa pito ka tuig nga nagtrabaho siya sa usa ka partikular nga kompanya.⁶⁰ Usa pa nga trabahador ang nagsulti nga nakadawat siya ug 12 ra ka bulan nga bayad sa SSS bisan nagtrabaho na siya’g upat ka tuig pinaagi sa usa sa mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo sa Dinagat Islands.⁶¹ Usa ka trabahante ang nagsulti sa *Amnesty International* nga wala siya makadawat bisan unsang benepisyo sa SSS, PAG-IBIG, o PhilHealth “tungod kay kami mga trabahador ra.”⁶² Usa pa nga trabahador ang misulti nga ang pagkapakyas sa iyang agalon sa pagbayad sa benepisyo tungod kay ang mga trabahador nga sama kaniya “subkontrata lang para sa

51. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Basilisa municipality.

52. In-person focus group discussion, March 2021, Loreto municipality.

53. In-person focus group discussion, March 2021, Libjo municipality.

54. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), March 2021, Loreto municipality.

55. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon municipality.

56. CESCR, General Comment 23 (previously cited) para. 10.

57. CESCR, General Comment 23 (previously cited), para. 47.

58. In-person focus group discussion, March 2021, Tubajon municipality.

59. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon municipality.

60. In-person focus group discussion, March 2021, Tubajon municipality.

61. In-person focus group discussion, March 2021, Tubajon municipality.

62. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon municipality.

trabaho"⁶³ - nga sa tinuod sukwhi sa balaod sa Pilipinas. Ang usa pa miingon: "[Ang kompanya nga nagpa-upa ug mamuo] misaad nga ilang asikasohon ang SSS, PhilHealth, ug PAG-IBIG, apan wala gyud sila mohimog mga deduksyon para sa *remittance*. Padayon kaming nagreklamo... apan pag-abot sa suweldo, wala'y mga deduksyon nga gikuha - wala. Ang among suhol nga nakuha sama sa kaniadto."⁶⁴

Ang testimonya sa mga trabahante gisuportahan sa mga giingon sa mga representante sa gobyerno ngadto sa *Amnesty International*. Sila mikumpirma nga ang dili pagbayad sa obligado nga mga benepisyo usa ka piho nga problema sa mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo nga aktibo sa sektor sa pagmina.⁶⁵

Nakita sa *Amnesty International* ang opisyal nga dokumentasyon nga nagpatugbaw usab sa mga seryoso nga kabalaka bahin sa mga pamatasan sa pamuo sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands. Ang *Amnesty International* adunay nahibal-an nga duha ka pormal nga mga reklamo nga gihimo batok sa *Palhi Nickel Contracting Services*, usa ka kompanya nga nagpa-upa ug mamuo nga gigamit sa *Oriental Vision Mining Philippines Corporation* sa labing menos sa pipila ka mga panahon taliwala sa 2015 ug 2018. Sa usa, ang mga nagreklamo nagsulat sa regional director sa MGB. Ilang gipasangil ang naantala nga pagbayad sa ilang suholan, wala pagbayad sa nadugang nga kantidad sa minimum nga suholan, ug mga isyu sa pagbayad sa SSS, PAG-IBIG ug uban pa nga bayad nga angay kanila.⁶⁶ Ang usa ka imbestigasyon nga gihimo sa MGB mirekomenda nga ang Norweah Metals and Minerals Company (nga naghupot sa MPSA diin ang *Oriental Vision Mining Philippines Corporation* naantala nga usa ka operator sa maong lugar sa minahan) kinahanglan nga "mosiguro sa kaayohan sa mga kawani niini pinaagi sa pag-monitor sa mga remittance, kontribusyon, ug buhis alang sa episyente ug klaro nga mga talaan."⁶⁷ Girekomenda usab sa MGB nga maghimo ang DOLE ug detalyadong pagpamatuod ug pag-imbestiga bahin niini nga reklamo.

Sa usa pa nga kaso, usa ka reklamo ang gisang-at sa *National Labor Relations Commission* sa usa ka lahi nga grupo sa mga trabahante kontra sa *Palhi Nickel Contracting Services* alang sa ilegal nga pagpahawa ug dili pagbayad sa separation pay (kinahanglan mobayad ang mga agalon sa ilang mga empleyado kung adunay kalabwan, pagkunuhod sa mga trabahante, o pagsira o paghunong sa operasyon sa negosyo).⁶⁸ Pagkahuman sa negosasyon, ang *Palhi Nickel Contracting Services* miuyon nga husayon ang kaso ug bayran ang upat ka mga trabahador ug Php 43,000 (US \$855).⁶⁹ Pero kaniadtong Nobyembre 2018, nagpamatuod ang mga trabahante nga ang bayad sa *Palhi Nickel Contracting Services* wala madawat. Ang *National Labor Relations Commission* nagpagawas ug usa ka sulat sa pagpatuman batok sa *Palhi Nickel Contracting Services*.⁷⁰ Dili klaro sa dokumentasyon nga nakita sa *Amnesty International* kung ang mga trabahante nga gigamit sa *Palhi Nickel Contracting Services* magpadayon sa trabaho alang sa *Oriental Vision Mining Philippines Corporation* o alang sa ubang kompanya sa Dinagat Islands o lain lugar sa rehiyon sa Caraga.

63. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon municipality.

64. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Loreto municipality.

65. Interview in person with DOLE representative (name withheld on request), February 2021, San Jose.

66. Copy of letter from complainants to the regional director of the MGB, 27 September 2018, Surigao city (on file with *Amnesty International*).

67. MGB, "Evaluation report re: complaint against manpower service contractor of Oriental Vision Mining Philippines Corporation (OVMP)" , 8 October 2018 (on file with *Amnesty International*).

68. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Six, Title I (as amended).

69. National Labor Relations Commission, Regional Arbitration Branch No XIII, Decision based on compromise agreement, 24 August 2018 (on file with *Amnesty International*).

70. National Labor Relations Commission, Regional Arbitration Branch No XIII, Writ of execution, 29 January 2019 (on file with *Amnesty International*).

Nahibal-an usab sa *Amnesty International* ang usa pa nga kaso nga naglambigit sa 48 ka mga trabahante nga gigamit sa Ultimate Shield Security Agency aron mahatagan ug seguridad ang *Cagdianao Mining Corporation* (nga nagpadagan sa usa ka minahan sa Dinagat Islands alang sa *East Coast Mineral Resources Co., Inc.*).⁷¹ Niini nga kaso, ang mga mamumuo wala gibayran og obertaym ug bayad sa bakasyon tali sa 2012 ug 2017. Pagkahuman sa interbensyon sa DOLE, ang bayranan nga suholan gibayad sa *Cagdianao Mining Corporation* kaniadtong 2019 sa pag-ila nga kini may tulubagon sa wala mabayri nga suholan.⁷² Ang *Cagdianao Mining Corporation* nagsulti sa *Amnesty International* nga gikan sa 2017 wala nila gibag-o ang ilang kontrata sa Ultimate Shield Security Agency.⁷³

Ang mga kaso nga nahisgutan sa taas nagpamatuod sa nakolekta nga testimonya sa *Amnesty International* gikan sa mga trabahante nga ang sweldo ug benepisyo dili kanunay mabayran nga husto o sa saktong oras sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands.

2.2 MGA IMPLIKASYON SA ABUSO SA KATUNGOD SA PAGTRABAHO PARA SA MGA TRABAHADOR UG ILANG MGA PAMILYA

Ang mga alegasyon nga gihulagway sa nag-una nga seksyon mahimong adunay hinungdanon ug negatibo nga implikasyon sa mga trabahante ug ilang pamilya. Kung ang sweldo minimum ra o wala mabayran sa tukmang panahon, mahimong madaot ang abilidad sa mga trabahante ug ilang pamilya nga makatagamtam sa sosyal nga seguridad, pag-atiman sa kahimsog, edukasyon, ug usa ka igo nga sukaranan sa panginabuhì, lakip ang pagkaon, tubig, sanitasyon, ug puy-anan. Ang datos nga gipagawas sa *International Labor Organization* nagsugyot nga ang usa ka trabahante sa Pilipinas nga minimum ang kita mahimong dili makabayaw sa iyang panimalay gikan sa kakabus.⁷⁴ Nameligro usab ang mga mamumuo nga mahimong utangan sa mga nagpahulam – manghulam ug salapi aron matugonan ang ilang mga gasto sa panimalay samtang naghulat nga mabayran. Kauban niini ang mga may kalabutan nga isyu, lakip na ang bahin sa taas nga gasto sa pagpangutang. Sama sa nahisgutan sa taas, ang mga trabahador nga nahinabi sa *Amnesty International* mihisgot ug usa ka kaso sa pagka-utangan sa ahensya nga nagpa-upa ug mamuo nga ilang gitrabahuan.

Ang dili pagbayad sa obligado nga mga benepisyo alang sa mga trabahante aduna usab potensyal nga makahuluganon nga mga implikasyon. Ang mga mamumuo mahimong dili makadangat sa mga benepisyo nga makuha nila sa laing paagi, sama sa mubo nga interes sa pautang sa balay pinaagi sa *Affordable Housing Program* sa pondo sa PAG-IBIG, o pagbayad kung adunay sakit, pagkabaldado, o pagretiro pinaagi sa SSS system. Ang kwalipikasyon para makakuha niining mga benepisyo gibase sa minimum nga ihap sa mga amot nga nahimo.⁷⁵ Sa ingon usab, ang *Amnesty International* gisultihan sa pipila nga mga trabahante nga wala sila makadangat sa mga benepisyo sa PhilHealth kung kinahanglan nila tungod kay nakita nga dili kompleto ang ilang mga kontribusyon sa PhilHealth.⁷⁶

71. DOLE Caraga Regional Office, “48 Security Guards Finally Received Back Pay from Cagdianao Mining Corporation (CMC)”, 4 October 2019, caraga.dole.gov.ph/default.php?retsamlakygee=803&resource=e3b803fa99a440fefee4d18e57cc6642

72. DOLE Caraga Regional Office, “48 Security Guards Finally Received Back Pay” (previously cited).

73. Sulat gikan sa Cagdianao Mining Corporation ngadto kang Deputy Regional Director sa *Amnesty International*, 23 July 2021 (on file with *Amnesty International*).

74. International Labour Organization (ILO), Decent work country diagnostics: Philippines 2017, October 2017, ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---ilo-manila/documents/publication/wcms_588875.pdf

75. See, for example, Republic of the Philippines Social Security System, “Sickness Benefit”, sss.gov.ph/sss/appmanager/viewArticle.jsp?page=sickness (accessed on 7 June 2021) and Pag-IBIG Fund, “Pag-IBIG Housing Loan”, pagibigfund.gov.ph/Availmentofnewloan.html#-1v (accessed on 7 June 2021).

76. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon municipality.

2.3 MGA BABAG SA PAGDANGAT UG PAGDAWAT UG MGA REMEDYO PARA SA MGA ABUSO SA KATUNGOD SA PAMUO

Ang mga trabahante sa minahan sa Dinagat Islands nag-atubang sa daghang mga babag sa pagdangat ug pagdawat ug mga remedyo alang sa bisan unsang pag-abuso sa ilang mga katungod sa trabahoan, lakip na ang gihisgutan sa mga mosunud nga seksyon.

2.3.1 MGA PRAKTICAL NGA BABAG

Ang mga trabahante sa Dinagat Islands nag-atubang sa daghang praktikal nga mga babag kung gusto nila nga pormal nga ipadayon ang usa ka reklamo. Ang mga pormal nga proseso sa pagreklamo naglakip sa *National Labor Relations Commission*, nga adunay gahum sa pagpamati ug paghukom sa mga panagbangi sa pamuo, lakip ang bahin sa dili patas nga pamatasan sa pamuo ug mga termino ug kondisyon sa trabaho (nga adunay kalabotan sa sweldo).⁷⁷ Ang *Bureau of Labor Relations and Labor Relations Divisions* sa mga rehiyonal nga opisina sa DOLE adunay awtoridad usab sa paglihok sa mga lantugi nga naglambigit sa pagtrabaho ug pagdumala.⁷⁸ Ingon sa nahisgutan sa taas, ang MGB mahimo usab nga mohimo sa ilang kaugalingon nga mga pag-imbetiga, bisan kung ang usa ka *referral* sa DOLE mao ang lagmit nga sangputanan sa bisan unsang pagsusi. (Miistorya ang MGB sa *Amnesty International* nga wala kini nakadawat ug mga pormal nga reklamo gikan sa mga trabahante sa tuig 2019, 2020, o bisan karon sa tuig 2021.)⁷⁹ Ang mga kaso nga unang gidala sa *National Labor Relations Commission* mahimong iapelar sa *Court of Appeals* o sa Korte Suprema.

Ang distansya usa ka praktikal nga babag. Pananglitan, ang rehiyonal nga opisina sa DOLE naa sa lungsod sa Butuan (bisan kung aduna kini *satellite office* sa Dinagat Islands), apil na ang rehiyonal nga opisina sa *National Labor Relations Commission*. Ang lungsod sa Butuan maabtan pinaagi sa pagsakay ug lantsa sa sulod sa duha ka oras. Duha usab ka oras ang biyahe kung mosakay ug bus gikan sa San Jose, ang kapital sa lalawigan sa Dinagat Islands. Wala'y opisina sa SSS o PAG-IBIG sa Dinagat Islands, nga maoy nagpalisud sa mga trabahante sa pagsusi kung adunay gihatag nga kontribusyon ang ilang mga agalon alang kanila.

Kinahanglan usab sa mga nagreklamo nga mogasto sa ilang kaugalingong kwarta alang sa kaso nga ilang ipasaka. Lakip sa gasto ang bayad sa abogado kung gipili sa mga nagreklamo nga mokuha sa serbisyo sa usa ka abogado.⁸⁰ Ang mao nga gasto mahal, labi na sa mga trabahante nga nagdawat sa minimum lamang nga suholan. Bisan pa man nga adunay *Public Attorney's Office*, nga maoy gitahasan sa paghatag ug libre nga legal nga serbisyo sa mga kwalipikado nga tawo (kana alang sa mga tawo nga ang kita sa pamilya ubos sa gitudlo nga kantidad), lakip na ang bahin sa mga kaso sa pamuo.⁸¹ Sa 2020, ang mga abogado sa PAO adunay hapit 3,000 nga kliyente matag usa.⁸² Dugang pa, sa rehiyon sa Caraga ang Public Attorney's Office adunay 52 lang ka mga abogado sa tuig 2020.⁸³ Ang opisina kulang sa kahinguhaan,⁸⁴ nga maoy posibleng makahikaw sa mga trabahante sa libre nga legal nga tambag nga kinahanglan nila aron makahimo ug pormal nga reklamo.

77. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Five, Title II, Chapter I.

78. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Four, Title III.

79. Sulat gikan sa MGB ngadto sa Deputy Regional Director sa *Amnesty International*, 30 July 2021 (on file with *Amnesty International*).

80. Interview in person with workers (names withheld for security reasons), March 2021, Loreto municipality.

81. Public Attorney's Office, "Persons Qualified for Legal Assistance", pao.gov.ph/page.php?id=28 (accessed 18 July 2021).

82. Public Attorney's Office, "Accomplishment Report of the Public Attorney's Office for the Year 2020", 14 January 2021, [pao.gov.ph/UserFiles/Public_Atorney's_Office/file/2020%20PAO%20Accomplishment%20Report%20\(Narrative\).pdf](http://pao.gov.ph/UserFiles/Public_Atorney's_Office/file/2020%20PAO%20Accomplishment%20Report%20(Narrative).pdf)

83. Public Attorney's Office, "Accomplishment Report of the Public Attorney's Office for the Year 2020", (previously cited).

84. United States Department of State, Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, "Philippines 2018 Human Rights Report", justice.gov/eoir/page/file/1145101/download

2.3.2 MGA TAAS NGA KALANGAY SA PAGDAWAT UG MGA REMEDYO

Gisultian sa mga trabahador ang *Amnesty International* nga kanunay dugay kaayo ang ilang mga reklamo masulbad, kana kung masulbad man. Kini mao ang sitwasyon bisan nga adunay mga piho nga mga yugto sa oras diin kinahanglan sulbaron ang pormal nga mga reklamo. Kauban niini, pananglitan, ang proseso sa "Single Entry Approach" sa DOLE o ang proseso sa *National Labor Relations Commission*, nga pareho nanginahanglan nga husayon ang mga kaso sa sulod sa 30 ka adlaw.

Ang *Amnesty International* nakadungog bahin sa usa ka kaso nga naglambigit sa kulang nga pagbayad sa suholan nga milungtad ug walo ka tuig una nasulbad.⁸⁵ Ang laing trabahante nga nainterbyu sa *Amnesty International* naghulagway sa 2.5 ka tuig nga paghulat alang sa resolusyon sa iyang reklamo.⁸⁶ Dugang pa, ang *Amnesty International* gisultihan sa mga trabahante nga kanunay wala'y kasayuran nga gihatag sa mga trabahador bahin sa kahimtang sa ilang mga reklamo, hinungdan nga nabalaka ug nahigawad ang mga trabahante.⁸⁷

Dili katingad-an nga ang *Amnesty International* gisultihan sa daghang mga trabahante nga dili na nila ipadayon ang ilang mga reklamo. Alang sa daghang mga trabahante, ang mga proseso sa pagpasaka ug mga reklamo mahimo nga "dili kalauman"⁸⁸ ug "dili tinuod nga mga panaad".⁸⁹ "Wala namo gipadayon ang among reklamo [gisumite kaniadtong 2013] tungod kay wala kami nakadungog ug bisan unsang feedback bahin niini," ingon pa sa usa ka trabahador ngadto sa *Amnesty International*. "Kaming tanan gikapoy na lang ug nangluod na."⁹⁰

Gawas sa pipila ka praktikal nga mga babag nga gihulagway sa taas, o ang dugay nga pagkalangan sa pagdawat ug mga remedyo, daghang mga trabahante ang nagpunting sa hinungdanon nga papel sa DOLE sa pagtabang nga masulbad ang mga reklamo nila. Nabati sa *Amnesty International* nga ang DOLE, sa di mo menos sa duha ka higayon nga nabantayan sa mga trabahador nga nahinabi sa *Amnesty International*, nakatabang sa pagsulbad sa mga reklamo sa mga trabahante.⁹¹ Usa ka trabahante ang nagsulti sa *Amnesty International* nga "kung wala ang pag-apil sa DOLE, ang mga trabahante dili makadawat sa bayad nga angay kanila."⁹² Dugang pa niini, ang *Amnesty International* nahibalo tungod sa mga imbestigasyon nga gihimo sa MGB kasunod sa pagdawat sa mga reklamo gikan sa mga trabahante.

2.3.3 KAWALA'Y PANIMBANG SA GAHUM

Adunay usa ka tin-aw nga kawala'y panimbang sa gahum sa taliwala sa mga trabahante ug sa mga kompanya sa pagmina ug nagpa-upa ug mamuo. Usa ka trabahante misulti sa *Amnesty International* nga ang mga trabahante dili mopadayon sa ilang mga reklamo tungod kay "ang mga kompanya sa pagmina mga adunahan ug kami yano lang nga mga tawo."⁹³ Ang ubang mga trabahador nagsulti bahin sa ilang mga reklamo nga wala tagda sa kompanya sa pagmina ("Padayon kami nga nagreklamo

85. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Loreto.

86. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), March 2021, Loreto.

87. See, for example, interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon.

88. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon.

89. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon.

90. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon.

91. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon, and interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Loreto.

92. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Loreto.

93. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon.

apan wala gyud nila kini giatiman”),⁹⁴ o gipasa sila sa kompanya sa pagmina ngadto sa kompanyang nagpa-upa ug mamuo (“Istoryahi ang ahensya,” giingnaan nila ang pila ka mga trabahador) kung diin “wala’y nahitabo sa among reklamo.”⁹⁵

Bisan pa man, pipila nga mga trabahante adunay mga positibo nga kasinatian. Ang *Amnesty International* nakadungog ug mga asoy gikan sa pipila ka mga trabahador bahin sa mga reklamo nga dali nga nasulbad, partikular na sa kakulangan sa bayad sa obertaym.⁹⁶ Pero kining mga positibo nga kasinatian dili mao ang kasagaran sa mga testimoniyang nakolekta sa *Amnesty International*.

Ang kahadlok sa panimalos usa ka hinungdan nga gitumbok sa mga trabahante sa dili pagpadayon sa ilang pormal nga reklamo. Usa ka trabahante misulti sa *Amnesty International* nga: “Ang kompanya sa pagmina nag-ingon, ‘Kung mag-file ka ug reklamo, dili ka makabalik sa trabaho.’ Kana ang ilang polisya. Sa higayon nga magreklamo ka, wala sa imong mga kaliwatan ang makakuha’g trabaho.”⁹⁷ Lain pa nga trabahador ang niingon: “Kung ang mga trabahante moreklamo, tangtangon ra sila dayon.”⁹⁸

Usa ka trabahante misulti sa *Amnesty International* nga siya ug ang tulo ka mga kauban niya nga nagreklamo bahin sa sayup nga pagbayad sa mga obligado nga benepisyo “gitangtang ug wala tugoti nga makabalik sa trabaho.”⁹⁹ May laing trabahante nagpahayag ug kabalaka nga ang trabaho sa iyang bana mahimong maapektuhan kung siya magpasaka ug usa ka pormal nga reklamo bahin sa iyang kahimtang samtang nagtrabaho sa parehas nga kompanya.¹⁰⁰ Sa mga trabahante nga wala’y pirmado nga kontrata sa kompanyang nagpa-upa og mamuo, sila adunay mas taas nga risgo nga matapos ang ilang pagtrabaho ug wala’y proteksyon batok sa pagka walay klaro sa estado sa pagtrabaho.

Daghang mga trabahante, ug uban pang mga hingtungdan, ang nagsulti usab sa *Amnesty International* bahin sa mga kaso sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo nga gigamit sa mga kompanya sa pagmina sa Dinagat Islands nga gipanag-iya sa mga lokal nga politiko. Kung diin adunay mga kabalaka ang mga trabahante bahin sa ilang mga katungod sa trabahoan, ang paghimo sa pormal nga mga reklamo mahimo nga “lisud tungod kay daghan kini nga dalang kasamok, labi na kung ang [kanhi] mayor naapil [isip tag-iya sa kompanyang nagpa-upa og mamuo.]”¹⁰¹ Ang uban nag-ingon nga dili ra sila mohimo ug mga reklamo “aron malikayan ang kasamok.”¹⁰² Sama sa giingon sa usa ka representante sa gobyerno: “Ang mga tag-iya sa mga kompanya sa pagmina mao ang dagko nga mga negosyante”¹⁰³ - nagpasabot nga mahimo sila nga mogamit ug dili angay nga impluwensya sa pagdumala sa mga reklamo nga gihimo sa mga trabahante. Gipahayag ang kabalaka nga adunay direkta nga mga kalabutan taliwala sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo ug ang mga lokal nga politiko. Posible sila nga mahimong babag sa pagpangita ug solusyon sa tagsatagsa ka mga kaso. Sama sa giingon sa usa ka representante sa gobyerno ngadto sa *Amnesty International*: “Daghan sa mga kalapasan [sa mga katungod sa mga mamumuo] gihimo sa mga politiko nga negosyante.”¹⁰⁴

Ang mga praktikal nga babag, pagkalangay sa pagdawat sa remedyo, ug kawala’y panimbang sa gahum nga gihulagway sa taas alang sa mga trabahante sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands

94. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), March 2021, Loreto.

95. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon.

96. See, for example, interview in person with worker (name withheld for security reasons), January 2021, Basilisa, and interview in person with worker (name withheld for security reasons), January 21021 Loreto.

97. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), March 2021, Loreto.

98. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, San Jose.

99. In-person focus group discussion, March 2021, Tubajon.

100. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), March 2021, Loreto.

101. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon.

102. Interview in person with a worker (name withheld for security reasons), January 2021, Tubajon.

103. Interview in person with a DOLE representative (name withheld on request), February 2021, San Jose.

104. Interview in person with a DOLE representative (name withheld on request), March 2021, San Jose.

nahiuyon sa mga nahibal-an sa panukiduki nga gihimo sa ubang mga kapunungan sa Pilipinas. Panangliitan, nakit-an sa *Institute of Labor Studies* nga daghang mga hinungdan ang nakapadugay sa pagtapos sa mga kaso nga giatubang sa mga ahensya nga hudisyal (labi na rang *National Labor Relations Commission*) o mga korte sa tibuok Pilipinas, lakip ang “kakulang sa igong legal nga tabang, korte ug uban pang bayranan, lokasyon sa mga korte ug quasi-judicial nga ahensya, modangop sa pagmaniobra ug sa kurapsyon.”¹⁰⁵

2.4 DILI IGONG PAGPATUMAN SA BALAOD SA PAMUO SA PILIPINAS

Ang pagkontrata sa pamuo usa ka hinungdan sa pag-abuso sa mga katungod sa pamuo sa sektor sa pagmina sa Pilipinas. Daghan sa mga hingtungdan nga nahinabi sa *Amnesty International* ang niingon nga ang maong pamaagi dili kaayo sigurado ug ang sweldo mas mubo.¹⁰⁶ Nahiuyon kini sa mga testimonya nga nakolekta sa *Amnesty International*, uban ang usa ka grupo sa mga trabahante nga nagsulti: “Kadtong nagtrabaho kami sa kompanya sa pagmina, ang mga proseso sa kompanya disente ug ang among suweldo updated apan kadtong [ningbalhin kami sa usa ka kontraktor] wala na ang among suholan maensakto ug nalangay kini ug pipila ka bulan.”¹⁰⁷

Gisultihan usab ang *Amnesty International* nga ang pipila sa mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo nga gigamit sa mga kompanya sa pagmina wala marehistro pinauyon sa mga probisyon sa DOLE nga Order No. 174 bahin sa paggamit sa mga kontratista ug subkontraktor.¹⁰⁸ Kini sukwhi sa balaod sa pamuo sa Pilipinas. Usa ka kompanya, ang Cagdianao Mining Corporation, misulti sa *Amnesty International* nga kinahanglan ang pagsumite sa mga sertipiko sa pagparehistro isip ebidensya nga ang mga kontraktor nga gigamit niini angayan nga ilambigit isip usa ka kontraktor.¹⁰⁹

Bisan kung ang *Labor Code* nagbutang ug kaakohan tali sa prinsipal ug ang kontraktor niini – buot pasabot nga parehas silang may tulubagon sa bisan unsang kalapasan sa *Labor Code* - ang ubang mga hingtungdan nagtuo nga ang paggamit sa mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo mao ang nagtugot sa mga kompanya sa pagmina nga (o sulayan nga) likayan ang pagsunod sa mga balaod sa pamuo. Kini usa ka problema nga ilang naobserbahan nga kasagarang gihimo sa tibuok Pilipinas.¹¹⁰ Dugang pa, pipila sa mga eksperto nga nakaistorya sa *Amnesty International* miingon nga ang mga kompanya sa pagmina sa Pilipinas kanunay nga nagduso sa responsibilidad sa pagrespeto sa mga katungod sa mga mamumuo ngadto sa mga kompanya nga nagpa-upa ug mamuo.¹¹¹ Sama sa nahisgutan sa taas, ang mga trabahante giingnan nga “makigsulti sa ahensya” kung sila mopataas sa ilang mga kabalaka bahin sa kompanya nga nagpa-upa ug mamuo uban sa kompanya nga nagmina. Sukwhi kini sa prinsipyo sa kaakohan, ingon man usab sa responsibilidad sa mga kompanya sa pagmina nga respetuhon ang mga tawhanong katungod sa ilalom sa Mga Prinsipyo sa Pagmando sa UN o *UN Guiding Principles*. Dugang pa, ang responsibilidad sa korporasyon nga respetuhon ang

105. Tecelyn B. Maramag, “A legal analysis on the speedy disposition of labor cases on appeal”, 2017, ils.dole.gov.ph/a-legal-analysis-on-the-speedy-disposition-of-labor-cases-on-appeal/

106. See, for example, interview in person with DOLE government representative (name withheld on request), February 2021, San Jose; interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), March 2021, Quezon City; and interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), May 2021, Manila.

107. In-person focus group discussion, March 2021, Tubajon.

108. Interview in person with DOLE representative (name withheld on request), February 2021, San Jose.

109. Letter from Cagdianao Mining Corporation to the Deputy Regional Director of *Amnesty International*, 23 July 2021 (on file with *Amnesty International*).

110. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), March 2021, Quezon City.

111. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), March 2021, Quezon City.

mga katungod sa tawo hingpit ug parehas nga gigamit sa tanan nga mga negosyo, bisan unsa pa man ilang kadak-on ug kapasidad. Bisan pa man ug pipila sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo sa Dinagat Islands gagmay, dili kini pasabot nga gawas na sa ilang katungdanan ang pagrespeto sa tawhanong mga katungod.

INTERNASYONAL NGA MGA SUMBANAN SA TAWHANONG KATUNGOD

Ang Pilipinas usa ka partido sa kadaghanan sa mga pakigsabot bahin sa tawhanong katungod¹¹² kauban ang *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)*, *International Covenant on Civil and Political Rights* ug uban pa nga mga kasabutan nga adunay kalabutan bahin sa mga katungod sa trabaho.¹¹³

Gipasalig sa Artikulo 6 sa ICESCR ang katungod sa tanan nga mga tawo nga magtrabaho, diin ang *Committee on Economic, Social and Cultural Rights*, ang grupo sa mga independente nga eksperto nga gitukod sa ilalum sa ICESCR aron bantayan ang pagsunod sa mga estado sa ilang mga obligasyon ilalum sa maong kasabutan, naghubad niini isip “disente nga trabaho.” Ang disente nga trabaho usa ka trabaho nga nagtahod sa punoan nga mga katungod sa tawo, ingon man mga katungod sa mga trabahante bahin sa kahimtang sa trabaho, kahilwasan, ug suhol, ug kana naghatag ug kita nga makatabang sa mga trabahante nga suportahan ang ilang kaugalingon ug ilang pamilya.¹¹⁴

Gihatagan ug garantiya sa Artikulo 7 sa ICESCR ang katungod sa tanan nga mga tawo sa pagpahimulos sa makatarunganon ug maayong mga kondisyon sa trabaho, nga kauban ang:

- Bayad nga naghatag sa tanang mga trabahador ug patas ug parehas nga suholan alang sa trabaho nga parehas ug kantidad, nga wala’y diskriminasyon;
- Bayad nga naghatag sa tanan nga mga trabahante ug disente nga pagpuyo alang sa ilang kaugalingon ug sa ilang mga pamilya;
- Luwas ug himsog nga kahimtang sa pagtrabaho;
- Parehas nga oportunidad alang sa matag usa nga mapauswag ilang trabaho sa usa ka angay nga mas taas nga lebel, nga wala’y lain nga konsiderasyon gawas sa senioridad ug kahanas; ug
- Pagpahulay, kalingawan, ug makatarunganon nga limitasyon sa mga oras sa pagtrabaho ug panahon nga bakasyon nga adunay sweldo, ingon man ang bayad sa mga pangpubliko nga piyesta opisyal.

Ang *Committee on Economic, Social and Cultural Rights* nagdetalye sa katungod sa makiangayon ug paborableng mga kondisyon sa trabaho, lakip na ang alang sa kadaghanan sa mga mamumuo, nga patas ang ilang suholan ug labaw kini sa minimum; nga ang sweldo kinahanglan bayaran nga kumpleto, regular, ug tukma sa panahon.¹¹⁵ Dugang pa niini, ang

112. UN High Commissioner for Human Rights, “Status of Ratification, Interactive Dashboard”, indicators.ohchr.org (accessed on 7 June 2021).

113. These include the Convention on the Rights of the Child, Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women, International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination and International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families.

114. CESCR, General Comment 18: The Right to Work (Art. 6), 24 November 2005, UN Doc. E/C.12/GC/186, para. 7.

115. CESCR, General Comment 23 (previously cited), para. 10. See also Protection of Wages Convention (ILO Convention 95), Articles 4 and 12, which also guarantees the regular payment of wages and, with some exceptions, the payment in full of all wages.

suhol molabaw pa sa suweldo ug maapil ang dugang nga mga allowance, sama sa mga kontribusyon sa mga paniguro sa kahimsog o mga allowance sa pagkaon ug puy-anan.¹¹⁶ Sa pagtugot sa ICESCR, gidawat sa Pilipinas ang obligasyon sa pag-garantiya niini nga mga katungod.

Ang mga katungod sa pagtrabaho ug sa trabahuan gihatagan usab ug garantiya sa ilalum sa mga kombensiyon nga gisagop sa *International Labor Organization (ILO)* nga nagtakda ug detalyado nga mga sumbanan, lakip ang kalabotan sa kagawasan sa asosasyon ug proteksyon sa katungod sa pag-organisar, patas nga bayad, diskriminasyon, minimum nga suholan ug kahimsog ug kahilwasan sa trabaho, ug uban pa. Ang Pilipinas usa ka partido sa kadaghanan niining mga kombensiyon, lakip ang walo ka mga "pangunang mga kombensiyon,"¹¹⁷ nga naglangkob sa mga hilisgutan nga giisip nga sukaranan nga mga prinsipyo ug mga katungod sa trabaho. Kauban niini ang mga gidili batok sa pinugos nga pamuo ug pagpamuo sa bata ug suporta alang sa kagawasan sa paghugpong ug ang katungod sa kolektibong negosasyon. Ang ulahi nga duha nga isyu adunay partikular nga kalabotan sa mga katungod sa pagtrabaho sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands ug sa tibuok Pilipinas.

Sa mga pakighinabi sa *Amnesty International*, ang mga eksperto nga hingtungdan nakamatikod sa ilang gituohan nga kakulang sa mga kahinguhaan, kapasidad, ug kabubut-on sa bahin sa mga institusyon sa gobyerno (kana mao ang DOLE ug ang uban nga mga ahensya ug bahin niini, ug ang MGB, nga partikular nga may kalabutan sa sektor sa pagmina) gitahasan pagpanalipod sa mga katungod sa pamuo sa Pilipinas.¹¹⁸ Nahiuyon kini sa panukiduki sa ubang mga kapunungan nga nakakita, pananglitan, nga ang ihap sa mga opisyal sa pagtuman sa pamuo nga gigamit sa *Bureau of Working Conditions* sa DOLE dili igo alang sa gidaghanon sa trabahante sa Pilipinas, labi na sa mga probinsya.¹¹⁹ Ang pagkalain sa heyograpiya sa Dinagat Islands, ug ang gilay-on niini gikan sa mga sentro sa gobyerno, naghatag usab ug mga hagit tungod kay kini nakapalisod alang sa mga ahensya sa gobyerno nga wala sa Dinagat Islands - o adunay gamay nga presensya - sa paghimo ug mga inspeksyon, pagmonitor sa mga kondisyon ug paghan-ay sa lugar sa trabahoan, ug pagsiguro sa pagsunod sa mga sumbanan sa pamuo.¹²⁰ Sama sa nahisgutan sa taas, ang pagkalayo o pagkahilit sa lokasyon usa usab ka babag sa mga trabahante nga naningkamot nga makadangat ug remedyo.

Dugang pa, sa gi-asoy na sa kadaghanan sa mga hingtungdan nga nahinabi sa *Amnesty International*, ang mga nabahin-bahin nga mga mando ug mga dili klaro nga pagbatbat sa mga kaakohan, ingon man ang dili maayong komunikasyon ug koordinasyon tali sa DOLE, MGB, ug uban pang bahin sa gobyerno, usa ka hinungdanon nga babag sa pagpatuman sa mga sumbanan sa pamuo sa sektor sa pagmina.¹²¹ Pananglitan, gipunting sa mga eksperto ang dili maayo nga mga sistema sa pagpahibalo alang sa pag-asoy bahin sa kahilwasan gikan sa MGB hangtod sa DOLE, ingon man bahin sa accreditation sa kontraktor gikan sa DOLE hangtod sa MGB. Ang impormasyon dili kanunay gipaambit

116. CESCR, General Comment 23 (previously cited), para. 9.

117. ILO, "Ratifications for Philippines", ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:11200:0::NO:11200:P11200_COUNTRY_ID:102970 (accessed on 7 June 2021).

118. Interview by video call with Governor Arlene "Kaka" J. Bag-ao, May 2021, San Jose and interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), March 2021, Quezon City.

119. United States Department of State, Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, "Philippines 2018 Human Rights Report" (previously cited). See also International Labour Office, "Technical Memorandum: Philippines Labour Inspection Audit", 2009, ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_dialogue/---lab_admin/documents/publication/wcms_240182.pdf

120. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), May 2021, Manila.

121. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), March 2021, Quezon City and interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), May 2021, Manila.

sa ahensya nga adunay mandato nga molihok. Ang mga pag-inspeksyon sa MGB sa mga mina, nga regular nga gihimo, wala nakasentro sa trabahante. Kini naghatag og dugang nga mga hagit sa proteksyon sa mga katungod sa mga trabahante.¹²² Dugang pa, samtang ang mga pag-inspeksyon sa MGB nagtan-aw usab sa pagbayad sa suholan ug benepisyo sa mga trabahante, ang MGB nagsulti sa *Amnesty International* nga ang pagsusi niini sa lebel sa pagsunod gipasukad sa "aktuwal nga balor sa gisumite nga mga pruweba sa pagsunod" (kana mao ang mga katingbanan sa payroll ug sampol nga paylips) lamang tungod kay ang pagpatuman sa mga balaod sa pamuo naa sulod sa hurisdiksyon sa DOLE.¹²³ Daghang mga eksperto nga nakaistorya sa *Amnesty International* mitudlo sa panginahanglan nga magkauyon ang mga polisiya aron malampasan ang pipila nga mga hagit.¹²⁴

Ang mga trabahante nga gikahinabi sa *Amnesty International* nahibalo nga ang mga ahensya, kauban ang MGB ug *Department of Environment and Natural Resources*, kanunay nga nagsusi sa mga minahan diin sila nagtrabaho. Dugang pa, gisulti sa MGB ngadto sa *Amnesty International* nga nagpahigayun kini sa tinuig nga "*Tenement, Safety, Health and Safety, Environment and Social Development (TSHE) Monitoring*" aron masusi ang pagsunod sa mga termino ug kondisyon sa mga permiso sa pagmina, lakip ang pagsunod sa mga balaod sa pamuo, lagda, ug regulasyon.¹²⁵ Bisan pa, wala ni usa ka trabahante ang naghigot ug mga pagsusi sa DOLE. Samtang ang ingon nga mga pagsusi posible nga nahitabo, kung kini nahitabo, ang kakulang sa pag-observerbar niini nga mga pag-inspeksyon ug ang wala'y pagdapit sa mga trabahante - lakip na ang mga gipangempleyo pinaagi sa kompanyang nagpa-upa ung mamuo - aron makigtagbo sa mga opisyal sa departamento angay kabalak-an. Gikinahanglan ang DOLE mohimo ug mga inspeksyon sa mga negosyo nga misulod sa pagkontrata og mamuo (ug adunay gahum sa pagpangutana sa mga empleyado) aron mahibal-an ang pagsunod sa Labor Code.¹²⁶ Ang *Committee on Economic, Social and Cultural Rights* kaniadto nanawagan sa gobyerno sa Pilipinas nga palig-onon ang mandato ug mga kahinguhaan sa mga tig-inspeksyon sa pamuo aron sila epektibo nga mabantayan ang kahimtang sa pagtrabaho sa tanan nga mga kahimtang sa trabaho.¹²⁷

Ang mga lokal nga bahin sa gobyerno (pananglitan, mga probinsya, munisipalidad, ug mga barangay) aduna usab mga kapangakohan sa pag-dumala sa mga proyekto sa pagmina - pananglitan sa pag-monitor sa kinaiyahan. Apan kini nga mga kaakohan limitado kaayo ug dili molangkob sa pagmonitor sa mga sumbanan sa pamuo sa maong sektor.¹²⁸ Daghan sa mga hingtungdan nga nakahinabi sa *Amnesty International* gusto makita ang mas dako nga papel alang sa lokal nga gobyerno sa pagpatuman sa mga sumbanan sa pamuo ug sa pag-apil sa dayalogo tali sa ubang hingtungdan bahin sa mahinungdanong mga isyu sa pagtrabaho nga naglambigit sa gobyerno sa probinsya, mga unyon, mga trabahante, mga kompanya sa pagmina, ug mga kompanyang nagpa-upa og mamuo.¹²⁹ Ang mga *Regional Tripartite Industrial Peace Councils o Industry Tripartite Councils* (pananglitan, adunay usa ka *Mining Industry Tripartite Council* sa Caraga) mahimong posible nga mga panagtigom alang sa mao nga dayalogo, ug usa diin adunay hinungdanon nga papel ang mga lokal nga gobyerno.

122. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), May 2021, Manila.

123. Letter from MGB to the Deputy Regional Director of *Amnesty International*, 30 July 2021 (on file with *Amnesty International*).

124. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), March 2021, Quezon City and interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), May 2021, Manila.

125. Sulat gikan sa MGB ngadto sa Deputy Regional Director sa *Amnesty International*, 30 July 2021 (on file with *Amnesty International*).

126. DOLE, Order No. 174 (previously cited), Section 28.

127. CESCR, Concluding observations: Philippines, 26 October 2016, UN Doc. E/C.12/PHL/CO/5-6, para. 28.

128. Department of Environment and Natural Resources, Administrative Order 2010-21, Revised Implementing Rules and Regulations of R.A. 7942, mgb.gov.ph/images/stories/CDAO-Final.pdf, Section 8; and Executive Order No. 79, s. 2012 Institutionalizing and implementing reforms in the Philippine mining sector providing policies and guidelines to ensure environmental protection and responsible mining in the utilization of mineral resources, officialgazette.gov.ph/2012/07/06/executive-order-no-79-s-2012/

129. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), May 2021, Manila.

Ang Pilipinas usa sa mga nipirma sa *Tripartite Consultation (International Labour Standards) Convention (ILO Convention 144)* ug ang tripartismo sa relasyon sa pamuo usa ka opisyal nga polisiya sa estado.¹³⁰ Ang mga *Regional Tripartite Industrial Peace Councils o Industry Tripartite Councils* mga grupong konsultatibo nga naglangkob sa mga representante gikan sa gobyerno, mga trabahante, ug mga agalon. Lakip sa ubang mga butang, mahimo sila makatabang sa pag-ila sa mga industriya o mga establimento nga posibleng makasinati ug mga panagbangi sa pamuo o kinahanglan nga motubag sa mga isyu nga piho sa industriya.¹³¹ Ang mga eksperto nga hingtungdan nga na-inerbyu sa *Amnesty International* nagtumbok sa panginahanglanon nga isang-at ang mga isyu, sama sa pagkontrata ug mga mamuo sa sektor sa pagmina, ngadto sa mas taas nga lebel (sa sektor) ug dili lamang ngadto sa lebel sa tagsatagsa nga lugar sa trabahoan, pinaagi sa mga pakigsabot sa industriya ug mga mekanismo sama sa mga konseho sa industriya nga tripartite.¹³²

Kinahanglan usab nga timan-an nga, bisan sa pagsulong sa estado sa unyon sa patigayon,¹³³ huyang ang abilidad sa mga mamumuo sa Pilipinas nga gawasnon nga makatapak ug makaupod ug mga kolektibong negosasyon (nga parehong mahinungdanon aron masiguro nga matagamtaman sa mga mamumuo ang ilang mga katungod sa trabahoan). Ang mga trabahante nga maka-organisar sa ilang kaugalingon mas makagamit sa ilang mga katungod ug makahimo'g dayalogo sa ilang mga agalon ug pinaagi sa mekanismo nga *tripartite*, lakip ang mga isyu sama sa kung unsang mga trabaho ang mahimong makontra ug kung kinsa nga mga trabahante ang kinahanglan nga direktang gimpleyo sa mga kompanya sa pagmina. Ang duha pareho nga adunay dako nga kalabotan sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands. Bisan pa man, sa giingon sa mga hingtungdan nga nahinabi sa *Amnesty International*, ang mga unyon limitado ang gahum ug impluwensya sa sektor sa pagmina sa Pilipinas.¹³⁴ Ang kapintasan ug pagpanghadlok sa mga unyonista sa patigayon, lakip ang "*red-tagging*" sa mga unyonista ug pagdugmok sa unyon, usa pa nga sagabal sa pagprotektar sa mga katungod sa mga mamumuo sa tibuok Pilipinas, lakip ang sektor sa pagmina sa nasyonal.¹³⁵

2.5 ANG RESPONSABILIDAD SA KORPORASYON SA PAGRESPETO

Ang katungdanan sa Pilipinas nga panalipdan ang mga tawo gikan sa mga pag-abuso sa tawhanong katungod nga gihimo sa mga korporasyon - lakip ang pag-abuso sa mga katungod sa trabahoan - gipahayag sa *UN Guiding Principle on Business and Human Rights*. Ang *UN Guiding Principles* nagkinahanglan nga ang mga estado manalipod batok sa pag-abuso sa tawhanong katungod sulod sa ilang teritoryo o hurisdiksyon pinaagi sa mga ikatulong partido, lakip ang mga negosyo.¹³⁶ Gikinahanglan ang paghimog angay nga mga lakang aron mapugngan, maimbestigahan, masilotan, ug maremedyohan ang ingon nga pag-abuso pinaagi sa epektibo nga mga patakaran, balaod, regulasyon, ug paghusay. Samtang ang mga estado dili responsable sa pag-abuso sa tawhanong mga katungod nga gihimo sa pribadong sektor, mahimo nila lapason ang ilang internasyonal nga mga obligasyon sa

130. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Five, Title IX (as amended).

131. DOLE, Bureau of Labor Relations, "Tripartitism and social dialogue", blr.dole.gov.ph/wp-content/uploads/2017/10/tripartismandsocialdialogues.pdf (Accessed 22 June).

132. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), May 2021, Manila.

133. Philippines, Labor Code, P.D. 442, 1974, Book Five, Title I, Chapter I (as amended).

134. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), March 2021, Quezon City and interview by voice call with other stakeholder (name withheld on request), May 2021, Quezon City.

135. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), March 2021, Quezon City and interview by voice call with other stakeholder (name withheld on request), May 2021, Quezon City.

136. UN Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework, 2011, UN Doc. HR/PUB/11/04, ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinessshr_en.pdf, Principle 1.

tawhanon nga katungod diin ang ingon nga pag-abuso mahimong ipahinungod kanila o kung diin sila napakyas sa paghimo sa angay nga mga lakang aron mapugngan, maimbestigahan, masilotan, ug maremedyohan ang pag-abuso sa pribadong mga indibidwal. Ang katungdanan sa mga gobyerno aron mapanalipdan ang mga katungod sa trabaho gi-obligar usab sa ICESCR.¹³⁷

Giklaro sa sa *UN Guiding Principles* nga ang mga negosyo adunay katungdanan nga respetuhon ang tawhanong mga katungod. Kini nagpasabut nga ang mga negosyo "kinahanglan nga likayan ang paghimo o pag-amot sa daotang mga epekto sa paglapas sa tawhanong katungod pinaagi sa ilang mga kalihokan" ug kinahanglan ilang "sulbaron ang dili maayo nga mga epekto sa paglapas sa tawhanong katungod diin sila nahilambigit," lakip ang pag-ayo sa bisan unsang mga epekto. Kinahanglan usab ang mga kompanya nga "magtinguha nga mapugngan o mamenosan ang mga dili maayong epekto sa tawhanong katungod nga direktang naangot sa ilang operasyon, produkto o serbisyo pinaagi sa ilang mga relasyon sa negosyo, bisan kung wala sila nakaamot sa mga epekto."¹³⁸ Ang responsibilidad sa korporasyon nga respetuhon ang tawhanong mga katungod naa bisan diin magdagan ang mga negosyo ug anaa bisan unsa pa man kaabtik o kaandam sa gobyerno sa pagtagbo sa ilang kaugalingon nga mga obligasyon sa tawhanong mga katungod. Ang responsibilidad sa korporasyon sa pagtahod sa tawhanong mga katungod gipatuman pinaagi sa proseso sa angay nga pagsusi sa tawhanong katungod.¹³⁹ Kini nagpasabot nga kinahanglan maila ug sutaon sa mga negosyo ang potensyal ug aktuwal nga mga negatibo nga mga epekto sa tawhanong katungod sa ilang kaugalingon nga mga kalihokan, o nga mahimong makonektar sa kanila pinaagi sa ilang mga relasyon sa negosyo. Kinahanglan nga pugngan, menosan, ug barugan sa mga kompanya kung giunsa nila pagsulbad ang bisan unsang mga epekto sa mga katungod sa tawo nga ilang makita pinaagi sa ilang angay nga pagsusi.

Ang responsibilidad sa korporasyon sa pagrespeto magamit sa hingpit ug patas sa tanan nga mga negosyo bisan pa man unsa sila kadako, sektor, panag-iya, o istraktura.¹⁴⁰ Ang *UN Guiding Principles* miila hinoon nga ang uban negosyo mahimong menos ug kapasidad ug menos ug pormal nga proseso ug mga istraktura sa pagdumala, ug ang ilang mga patakaran ug pamatasan sa tawhanong mga katungod mahimo'g nagkalainlain ug mga porma kumpara sa dagkong mga kompanya. Ang *UN Guiding Principles* nag obligar sa tanan nga mga negosyo, gikan sa gagmay ug igo-igo nga kadako nga mga negosyo hangtod sa dagko nga mga negosyo, sa paggamit sa angay nga pagsusi sa tawhanong katungod aron malikayan nga mahimong hinungdan o pagdugang sa daotan nga mga epekto sa tawhanong katungod, ug paghimo ug mga lakang aron mapagaan ug matubag ang bisan unsang daotang epekto nga konektado sa ilang mga operasyon, lakip na ang pakigtambayayong sa pagpangita ug kasulbaran.¹⁴¹

Ang angay nga pagsusi alang sa tawhanong katungod naa sa kinauyokan sa *UN Guiding Principles*, ingon man sa *OECD Guidelines for Multinational Enterprises*.¹⁴² Kini nga mga internasyonal nga sumbanan gihubad ngadto sa praktikal nga mga laraw sa angay nga pagsusi, lakip ang *OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct*, *OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas*, ug paggiya gikan sa *UN Working Group on Business and Human Rights*.¹⁴³

137. CESCR, General Comment 23 (previously cited), para. 50.

138. Guiding Principles on Business and Human Rights, Principles 11 and 13.

139. Guiding Principles on Business and Human Rights, Principle 17.

140. Guiding Principles on Business and Human Rights, Principle 14.

141. Working Group on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises, Report, 24 April 2017, UN Doc. A/HRC/35/32.

142. OECD, *OECD Guidelines for Multinational Enterprises*, 2011, oecd.org/corporate/mne/1922428.pdf

143. Working Group on Business and Human Rights, "Corporate human rights due diligence – Getting started, emerging practices, tools and resources", 16 October 2018, ohchr.org/Documents/Issues/Business/Session18/CompanionNote2DiligenceReport.pdf

Sa katapusan, gihatagan usab ug gibug-aton sa *UN Guiding Principles* nga ang mga biktima sa pag-abuso sa tawhanong katungod nga adunay kalabotan sa negosyo kinahanglan nga makadangat ug remedyo niini. Adunay katungdanan ang mga gobyerno ug adunay kaakohan ang mga negosyo sa paghatag ug mekanismo diin mahimo ipataas ang mga reklamo ug pangitaan ug mga remedyo, lakip ang mga proseso sa hudikatura ug mga mekanismo nga nakabase sa kompanya.¹⁴⁴ Ang remedyo mahimong maglakip sa mga pagpangayo ug apolohiya, bayad, mga silot ngat sama sa multa, ug mga garantiya sa dili pag-usab.

2.5.1 MGA RESPONSABILIDAD UG KAPAKYASAN SA MGA KOMPANYANG NAGPA-UPA UG MAMUO

Sama sa gipakita sa among panukiduki, adunay lig-on nga ebidensya nga nagsugyot nga adunay mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo sa Dinagat Islands nga nag-abuso sa mga katungod sa mga trabahante pinaagi sa paglangan sa pagbayad sa suholan, dili pagbayad sa mga obligadong benepisyo sa empleyado (sama sa SSS, PAG-IBIG, ug PhilHealth), ug ang pagkuha sa mga trabahante nga wala'y kontrata, nga maoy makabutang sa mga trabahante sa walay sigurado nga sitwasyon ug anaa sa dakong risgo sa dili makatarunganon nga pagtapos sa ilang kontrata. Adunay lig-on nga ebidensya nga nagsugyot nga kining mga kompanya nakalapas sa balaod sa pamuo sa Pilipinas ug nakalapas sa tawhanong katungod sa mga trabahante nga direkta nilang gi-empleyo. Napakyas sila sa pagtuman sa ilang kaakohan sa pagtahod sa tawhanong mga katungod.

2.5.2 MGA RESPONSABILIDAD UG KAPAKYASAN SA MGA KOMPANYA SA PAGMINA

Gisugyot sa imbestigasyon sa *Amnesty International* nga ang mga trabahante nga gigamit pinaagi sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo aron magtrabaho sa mga minahan sa nikel sa Dinagat Islands makasinati ug pag-abuso sa ilang tawhanong mga katungod sa tibuok nga sektor. Ang kini nga mga pag-abuso naila nga mga risgo sa Pilipinas ug sa sektor sa pagmina ug busa klaro ug matagan. Nahibal-an, o kinahanglan mahibal-an, sa mga kompanya sa pagmina nga adunay risgo sa mga pag-abuso sa pamuo nga may kalambigitan sa ilang operasyon pinaagi sa ilang mga relasyon sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo. Ang *Amnesty International* wala'y nakit-an nga ebidensya nga ang mga kompanya sa pagmina sa Dinagat Islands naghimo og igo o bisan unsang angay nga pagsusi sa tawhanong katungod sa ilang pagsubkontrata tali sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo. Ang maong angay nga pagsusi usa ka hinungdanon nga aspeto sa responsibilidad sa korporasyon nga respetuhon ang tawhanong mga katungod.

Usa ka kompanya, ang *Cagdiano Mining Corporation*, misulti sa *Amnesty International* nga gi-obligar nila ang kontraktor sa pagsumite sa pruwera sa pagbayad og *remittance* sa sweldo ug mga obligadong benepisyo sa wala pa kini mihatag ug bayad sa kontraktor.¹⁴⁵ Ang pagpangayo sa susamang ebidensiya kinahanglan apil sa proseso sa angay nga pagsusi. Kung wala pa kining angay nga pagsusi, dili nila mahibal-an ug masulbad ang kini nga mga isyu kalabot sa mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo nga gigamit nila. Miingon ang pipila ka mga trabahador sa *Amnesty International* nga gipahibalo nila sa mga kompanya sa pagmina ang ilang mga kabalaka ug kasinatian, pero wala'y lakang nga gihimo. Sa pagkapakyas sa pagbuhat sa angay nga pagsusi sa tawhanong katungod, ilhon ang mga posibleng pag-abuso sa mga katungod sa pamuo ug paglapas sa balaod sa pamuo sa Pilipinas, ug maghimog lakang aron maremedyohan kini. Ang mga kompanya sa pagmina nagdugang sa mga abuso. Tungod niini, napakyas sila sa pagtuman sa ilang kaakohan sa pagtahod sa tawhanong mga katungod.

144. Guiding Principles on Business and Human Rights, Principles 22 and 25.

145. Sulat gikan sa Cagdiano Mining Corporation ngadto sa Deputy Regional Director sa *Amnesty International*, 23 July 2021 (on file with *Amnesty International*).

3. PANGHINAPOS

Ang panukiduki sa *Amnesty International* nagpatungha sa mga seryoso nga kabalaka bahin sa mga katungod sa trabaho alang sa mga trabahante sa sektor sa pagmina ug nikel sa lalawigan sa Dinagat Islands sa Pilipinas. Ang ilang kahimtang labi pa nga nadugangan sa pagkapakyas sa estado sa Pilipinas sa igong pagpanalipod sa ilang mga katungod tungod sa dili maayong pagpatuman sa mga balaod sa pamuo, kakulang sa igong pagsubay sa mga kompanya sa pagmina ug kompanyang nagpa-upa og mamuo, ug pagkapakyas sa pagsiguro nga sayon ug walay babag ang pagdangat sa mga mamumuo ug epektibong mga remedyo. Gipadayag sa panukiduki ang daghang mga panahon, kaniadto ug karon, nga ang mga trabahante giempleyo nga wala’y mga kontrata, nga nadugay ang pagbayad sa suholan, ug ang wala pagbayad sa obligadong mga benepisyo sa empleyado (sama sa SSS, PAG-IBIG, ug PhilHealth). Kining tanan mga kalapasan sa mga balaod sa pamuo sa Pilipinas ug internasyonal nga mga sukdanan sa tawhanong katungod.

Samtang ang *Amnesty International* labi nga nabalaka bahin sa mga pamaagi sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo, nga maoy gigikanan sa mga trabahador nga gigamit sa pagmina, aduna usab klaro nga mga implikasyon alang mismo sa mga kompanya sa pagmina, nga adunay kalabutan sa bisan unsang pag-abuso sa mga katungod sa mga mamumuo pinaagi sa ilang relasyon sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo. Ang mga kompanya sa pagmina kinahanglan nga mahibalo nga adunay mga pag-abuso nga nahitabo sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands. Pormal na nga gipasaka ang mga reklamo nga adunay kalabotan sa sweldo ngadto sa *National Labor Relations Commission*, DOLE ug MGB (nga unta nahibal-an sa mga kompanya sa pagmina). Diretso nga gipahayag sa mga trabahante ngadto sa mga kompanya sa pagmina sa daghang mga higayon ang ilang mga kabalaka. Ang halapad nga konteksto sa pag-abuso sa mga katungod sa pamuo, nga maoy naandan sa Pilipinas, masangkoron na nga gitaho. Ang mga kompanya sa pagmina wala makahimo sa igo ug angay nga pagsusi aron maila, mapugngan, mamenosan, ug mahatagan ug solusyon ang mga pang-abuso nga gilambigitan nila ug busa nagdugang sa mao nga pag-abuso.

Ang mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo kinahanglan mohunong sa bisan unsang pag-abuso sa mga katungod sa mga trabahante ug magtinguha nga ayohon ang bisan unsang kadaot nga ilang nahimo. Kinahanglan nga molihok dayon ang mga kompanya sa pagmina ug magtrabaho kauban ang mga kompanyang nagpa-upa ug mamuo aron masulbad ang bisan unsang kadaot nga gipahibalo kanila pinaagi sa ilang mga trabahante ug makigtambayayong sa kompanyang nagpa-upa og mamuo aron mapaayo ang ilang mga pamaagi sa pagpanarbaho. Ang mga kompanya sa pagmina kinahanglan usab magbuhat ug angay nga pagsusi sa ilang mga subkontraktor aron mahibal-an ang bisan unsang mga risgo o pag-abuso ug remedyohon kini pinaagi sa pakigtambayayong sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo.

Nakita usab sa panukiduki sa *Amnesty International* nga ang mga trabahante nag-atubang sa daghang mga babag sa pagdangat ug pagdawat ug remedyo alang sa pag-abuso sa ilang mga katungod sa trabaho, lakip na sa:

- Praktikal nga mga babag, apil na ang mga gasto ug kalay-on sa biyahe aron mapresentar ang ilang mga kaso;
- Dugay nga pagkalangan sa mga kaso nga gidungog sa mga hingtungdan nga awtoridad ug sa pagdawat ug remedyo; ug
- Kawala'y panimbang sa gahum, pananglitan ang mga trabahante mahadlok nga mawad-an sa ilang trabaho kung moreklamo sila.

Kining mga babag kinahanglan nga masulbad sa labing dali nga panahon.

MGA HALAPAD NGA ISYU UG KONSIDERASYON BAHIN SA POLISIYA

Bisan pa sa iyang pagkontra sa pagmina,¹⁴⁶ kaniadtong Abril 2021 gitangtang ni Presidente Rodrigo Duterte ang siyam ka tuig nga moratorium sa paghatag og bag-ong mga kasabutan sa pagmina aron mapataas ang kita sa gobyerno, makahatag og mga materyales alang sa konstruksyon ug uban pang mga industriya, ug dugangan ang mga oportunidad sa pagpanarbaho sa mga hilit nga kabaryohan.¹⁴⁷ Ang pagtangtang sa moratorium gidawat sa sektor sa pagmina¹⁴⁸ apan gisupak sa daghang mga tigpanalipod sa kinaiyahan ug tawhanong katungod.¹⁴⁹ Samtang ang pipila nga mga yunit sa lokal nga gobyerno ug mga hilit nga komunidad sa kabanikanhan malipayong midawat sa panaad sa trabaho gikan sa mga bag-ong proyekto sa pagmina, angay nga hatagan kini ug panagana. Sama sa nakit-an sa panukiduki sa *Amnesty International* sa Dinagat Islands, ang trabaho sa sektor sa pagmina posibleng gamay ang sweldo (kanunay naa sa minimum lang) ug dili sigurado. Gamay lang ang kalagmitan sa mga mga trabahante makadawat og remedyo kung ang ilang mga katungod sa trabahoan giabusohan. Ingon sa nahisgutan sa taas, ang rehiyon sa Caraga, partikular na ang lalawigan sa Dinagat Islands, pobre bisan pa daghan kini ug mga gigikanan sa mineral.

Ang mga alegasyon sa mga pag-abuso sa mga katungod sa pamuo nga natala niini nga ulat dili talagsaon sa sektor sa pagmina; kini mao'y naandan sa tibuok Pilipinas. Ang mga kalapasan may kalabotan sa suholan, kasagaran niini sama sa kasagunson sa pagbayad, sweldo nga ubos pa sa minimum, ug wala pagbayad sa mga obligadong benepisyo.¹⁵⁰ Bisan pa, ang kadako sa balor sa mga mineral sa nasud (gibanabana nga anaa sa US \$1 trilyon, kadaghanan niini wala pa magamit),¹⁵¹ ang kontribusyon sa sektor sa kita sa pag-export (gibanabana nga duol sa 6% sa kinatibuk-ang export sa Pilipinas),¹⁵² ug ang presensya sa mga tawong "nahayag sa politika" sa sektor sa pagmina¹⁵³ nakapahimo sa sektor nga talagsaon sa Pilipinas, ug kini

146. See, for example, Rappler, "Duterte to 'confront' Congress on need to 'close mining industry'", 17 September 2018, www.rappler.com/nation/duterte-confront-congress-close-mining-industry; and Reuters, "Philippines' Duterte stops mining on 'devastated' island", 21 January 2021, [reuters.com/world/china/philippines-duterte-stops-mining-devastated-southern-island-2021-01-12/](https://www.reuters.com/world/china/philippines-duterte-stops-mining-devastated-southern-island-2021-01-12/)

147. Executive Order No 130 Amending Section 4 of Executive Order No 79, S. 2012, Institutionalizing and Implementing Reforms in the Philippines Mining Sector, providing policies and guidelines to ensure environmental protection and responsible mining in the utilization of mineral resources, 2021, officialgazette.gov.ph/downloads/2021/04apr/20210414-EO-130-RRD.pdf

148. Manila Bulletin, "Mining sector cheers over EO 130", 15 April 2021, mb.com.ph/2021/04/15/mining-sector-cheers-over-eo-130

149. See, for example, Philippine Mission for People's Initiatives, "PMPI Statement on issuance of Executive Order, S. 130 2021 Amending the provision on moratorium for mining contracts of Executive Order 79, S. 2012", 16 April 2021 (on file with *Amnesty International*).

150. ILO, Decent work country diagnostics: Philippines 2017 (previously cited). See also United States Department of State, Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, "Philippines 2018 Human Rights Report" (previously cited).

151. Australian Trade and Investment Commission, "Mining to the Philippines", austrade.gov.au/australian/export/export-markets/countries/philippines/industries/mining (accessed on 7 June 2021).

152. Philippine Extractive Industries Transparency Initiative (PH-EITI), Synergizing Transparency for Sustainability: The Sixth PH-EITI Report (FY 2018), pheiti.dof.gov.ph/download/sixth-ph-eiti-report-fy-2018/?wpdmdl=898

153. PH-EITI, Synergizing Transparency for Sustainability (previously cited).

usa nga nakasukol sa reporma kaniadto.¹⁵⁴ Dugang pa, ang mga yunit sa lokal nga gobyerno nga mahimong mosupak sa pag-uswag sa tagsatagsa nga mga proyekto sa minahan wala'y awtoridad sa paghunong sa paghatag sa mga katungod sa pagmina,¹⁵⁵ bisan kung ang lokal nga mga komprehensibo nga multi-sektoral nga plano sa pag-uswag naghatag ug prayoridad sa ubang mga kalihokan alang sa lokal nga ekonomikanhon ug sosyal nga kalamboan.

Sa katapusan, ingon sa gisulti sa usa ka eksperto nga hingtungdan ngadto sa *Amnesty International*: "Ang sobrang pagsalig sa pagmina mahimong problemado, tungod kay ang mga gobyerno sa mga lugar sa pagmina wala namuhunan sa paghunahuna bahin sa kaugmaon sa pangempleyo sa ubang mga sektor, ug ang epekto sa pagmina sa pamuo, ekonomiya, ug malahutayon nga pag-uswag."¹⁵⁶ Gitumbok niini ang panginahanglan alang sa nasudnon nga gobyerno nga mobalanse sa pagpanalipod sa kalikopan, kita sa nasyonal, lokal nga pangempleyo, ug uban pang mga konsiderasyon sa pagsusi sa tagsatagsa nga aplikasyon alang sa paghatag sa mga katungod sa pagmina ug pagpalambo sa patakaran sa pagmina. Samtang ang pagmina hinungdanon sa ekonomiya sa lalawigan sa Dinagat Islands ug rehiyon sa Caraga, ingon usab nga gigikanan sa trabaho ug panginabuhian alang sa daghang mga tawo, mahinungdanon usab ang uban pang mga sektor, partikular na ang agrikultura ug pangisda.¹⁵⁷ Ang umaabot nga pag-uswag sa sektor sa pagmina sa Dinagat Islands dili kinahanglan nga makapugong sa pag-ugmad sa ubang mga sektor ug kalihokan o kalikopan nga ilang gisaligan. Adunay panginahanglan para sa dayalogo sa mga hingtungdan bahin sa pagbalanse niini.

154. See, for example, New York Times, "Philippines rejects environment chief who took on mining interests", 19 August 2019, [nytimes.com/2017/05/03/world/asia/gina-lopez-philippines-environment-secretary.html](https://www.nytimes.com/2017/05/03/world/asia/gina-lopez-philippines-environment-secretary.html)

155. Department of Environment and Natural Resources, Administrative Order 2010-21, Revised Implementing Rules and Regulations of R.A. 7942, mgb.gov.ph/images/stories/CDAO-Final.pdf, Sections 7 and 8

156. Interview by video call with other stakeholder (name withheld on request), March 2021, Quezon City.

157. Interview by video call with Governor Arlene "Kaka" J. Bag-ao, May 2021, San Jose. See also national employment data, which shows that agriculture, fisheries and forestry employs 45 times more people in the Philippines than the mining sector does (at Philippines Statistics Authority, "Statistical Tables", psa.gov.ph/current-labor-statistics/statistical-tables [accessed on 7 June 2021]).

4. MGA REKOMENDASYON

Giawhag sa *Amnesty International* ang tanang mga aktibong kompanya nga nagpa-upa og mamuo sa sektor sa pagmina sa lalawigan sa Dinagat Islands nga:

- Bag-ohon dayon ang mga patakaran ug pamatasan sa pagtrabaho aron masiguro ang pagsunod sa *Labor Code* sa Pilipinas ug uban pang mga susamang mando, lagda, ug regulasyon, ug mga pamantayan sa internasyonal nga tawhanong katungod ug pamuo.
- Magtanyag ug mga kontrata sa tanan nga mga trabahante nga ilang gi-employo.
- Mag-atiman sa mga retroaktibong bayronon nga suhol sa mga trabahante ug ang pagbayad sa mga obligadong benepisyo para sa mga empleyado.

Giawhag sa *Amnesty International* ang tanan nga mga kompanya sa pagmina nga nagdagan sa lalawigan sa Dinagat Islands sa:

- Pagtukod ug pagpatuman ug proseso sa angay nga pagsusi para sa tawhanong katungod. Kini para maila, malikayan, mapugngan, ug ma-monitor kung giunsa nila pagsulbad sa mga potensyal ug aktuwal nga mga daotang epekto sa mga paglapas sa tawhanong katungod sa tibuok nilang operasyon sa pagmina, apil na ang ilang pakiglambigit sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo.
- Pagtukod ug pagpatuman og proseso nga makab-ot sa mga trabahante ug makahatag og solusyon sa epektibo ug patas nga pamaagi kung aduna sila'y mga kabalaka bahin sa ilang mga katungod sa trabahoan. Ang ingon nga mga proseso kinahanglan gidisenyo aron kini makatuman sa mga sukaranan sa *UN Guiding Principles* sa pagka-epektibo sa mga mekanismo sa kompanya sa pagsulbad sa mga reklamo.
- Pag-imbestigar sa mga potensyal nga pag-abuso sa katungod sa pamuo sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo nga gikuhaan og mga trabahante ug solusyonan ang mga kadaot nga nasinatian sa mga trabahante sa ilang mga minahan. Kauban niini ang pag-obligar sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo nga mosunod sa mga rekomendasyon nga nahisgotan sa taas.
- Sa mga kaso diin ang mga trabahante direkta nga gi-employo, siguruhon ang pagsunod sa *Labor Code of the Philippines* ug mga may kalabutan nga mando, lagda, ug regulasyon, ug ang pamantayan sa internasyonal nga tawhanong katungod ug pamuo. Kauban niini ang pagsiguro nga ang tanan nga mga trabahante adunay nakasulat nga kontrata sa panarbaho, ug ang suholan ug mga obligadong benepisyo sa empleyado kumpleto nga nabayran ug padayon nga gibayran.
- Dili pag-gamit ug mga kompanyang nagpa-upa og mamuo nga wala marehistro sa *Department of Labor and Employment (DOLE)*, o napamatud-an nga nag-abuso sa mga katungod sa mga trabahante, lakip na ang kakulangan sa panweldo, pagkalangay sa pagbayad sa suholan, dili pagbayad sa mga obligadong benepisyo, ug pag pangempleyo sa mga trabahante nga wala'y kontrata.

Giawhag sa *Amnesty International* ang tanan nga mga kompanya nga nahilambigit sa Tsino-Pilipino nga mga linya sa pagsuplay sa nikel nga:

- Aksyonan dayon ang pakigtrabaho sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo, diin gigamit sila sa pagsuplay og mga trabahante sa minahan, aron masulbad ang bisan unsang kadaot nga gipasaka kanila sa ilang mga trabahante ug makigtambayayong sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo aron mapaayo ang ilang mga pamaagi sa pagpangempleyo.
- Mo-ila ug modumala sa mga risgo sa ilang mga linya sa pagsuplay, lakip ang angay nga pagsusi sa mga tawhanong katungod ngadto sa ilang mga tigsuplay ug pag-asikaso sa mga nakitang mga risgo. Kini aron masiguro nga ang tanan nga mga kompanya nga anaa sa ilang mga linya sa pagsuplay nagtahod sa mga tawhanong katungod nga natala sa *Guidelines for Social Responsibility in Outbound Mining Investments* nga gihimo sa CCCMC ug ang *UN Guiding Principles*.
- Ipadayag sa publiko ang ilang mga patakaran ug pamatasan sa pagbuhat ug angay nga pagsusi, lakip ang mga proseso aron maila, mapugngan, mamenosan, ug mabarugan kung giunsa nila pagsulbad sa mga potensyal ug aktuwal nga daotan nga mga epekto sa tawhanong katungod sa ilang mga kadena sa pagsuplay.
- Magbuhat ug remedyo, inubanan sa kooperasyon sa uban nga nahilambigit, kung adunay mga pag-abuso sa mga tawhanong katungod ang nahitabo sa bisan unsang punto sa linya sa suplay o relasyon sa negosyo.

Giawhag sa *Amnesty International* ang *Chinese Chamber of Metals Minerals & Chemicals Importers and Exporters (CCMC)* sa:

- Pag-obligar sa mga kompanya nga Tsino sa mga linya sa pagsuplay nga magpahimutang og mga proseso alang sa pagpadagan sa angay nga pagsusi sa mga linya sa suplay sumala sa mga proseso nga gilatid sa *Guidelines for Social Responsibility in Outbound Mining Investments* ug ang *OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct* ug ang pagtaho sa publiko bahin sa mga lakang nga gihimo sa matag kompanya aron sa pagdumala ug pagpamenos sa mga risgo sa tawhanong katungod sa mga operasyon sa negosyo.

Giawhag sa *Amnesty International* ang nasyonal nga gobyerno sa Pilipinas nga:

- Lig-onon ang mga institusyon sa gobyerno nga adunay kaakohan sa pagpatuman sa mga sumbanan sa pamuo sa sektor sa pagmina (lakip na ang DOLE ug MGB) aron sila mas daghan ug kahinguhaan ug kapasidad sa pagbantay ug pagsusi sa mga kalihokan sa minahan, makasiguro nga patas ug tukma sa panahon ang pagsulbad sa mga lantugi sa mga trabahante sa ilang mga amo, ug mas epektibo ang ilang pagtinabangay ug pakigtambayayong sa ubang mga bahin sa gobyerno.
- Hatagan ang mga yunit sa lokal nga gobyerno og mas dako nga papel sa pagpatuman sa mga sumbanan sa pamuo.
- Han-ayon ang mga angay nga balaod ug mga nahilambigit nga mga mando, lagda, ug regulasyon aron maklaro ug mapalig-on ang mga mandato sa mga institusyon sa gobyerno nga adunay responsibilidad sa pagpatuman sa mga sumbanan sa pamuo sa sektor sa pagmina ug masiguro nga ang tanan nga may kalabutan nga mga balaod nahiuyon sa *General Comment No. 23 sa UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights*, bahin sa katungod sa makatarunganon ug paborableng mga kondisyon sa trabaho.

Giawhag sa *Amnesty International* ang DOLE sa:

- Pagpamuhunan para sa kahinguhaan ug magpanday ug institusyonal nga kapasidad aron masiguro nga ang mga rehistrado nga kontraktor lang, ug mga kontraktor nga nagatuman sa *Labor*

Code of the Philippines (lakip na ang mga kontraktor nga wala'y labot sa pangontrata og mamuo), ang gigamit sa mga kompanya sa pagmina.

- Pagpamuhunan para sa kahinguhaan ug magpanday og institusyonal nga kapasidad aron masiguro ang regular nga pag-inspeksyon sa mga dapit sa mga minahan, lakip na kadtong mga lugar diin ang mga kompanyang nagpa-upa og mamuo ang gikuhaan og mga trabahante para sa mga minahan. Kini aron mahibal-an ang kung nagsunod ba sila sa Labor Code sa Pilipinas.

Giawhag sa *Amnesty International* ang *National Labor Relations Commission* nga:

- Magtukod og usa ka *satellite office*, o uban pang matang sa pagtukod ug permanente nga presensya, sa Dinagat Island aron husgahan ang mga panagbangi sa mga mamuo ug tigdumala.

Giawhag sa *Amnesty International* ang *Public Attorney's Office* nga:

- Magdugang og mga abogado sa ilang rehiyonal nga opisina sa Caraga.

Giawhag sa *Amnesty International* ang kagamhanang probinsyal sa Dinagat Islands, mga unyon, trabahante, kompanya sa pagmina, ug mga kompanya nga nagpa-upa og mamuo sa:

- Pakighinabi bahin sa mga isyu sa mga palisiya nga gipataas sa ulat. Ang kini nga dayalogo mahimong buhaton pinaagi sa *Caraga Mining Industry Tripartite Council* o pinaagi sa ubang mga panagtapok nga anaa ang mga nahilambigit.

Giawhag sa *Amnesty International* ang kagamhanan sa lalawigan sa Dinagat Islands nga:

- Makighinabi sa mga komunidad, mamumuo, ug uban pang hingtungdan, apil ang nasyonal nga gobyerno, bahin sa mga epekto sa palibot, katilingban, ug ekonomiya sa pagmina sa Dinagat Islands ug kung ang pagmina ba ang labing maayo nga paagi sa pagkab-ot sa mga katuyoang ekonomikanhon ug katilingbanong kalamboan sa probinsya.

**ANG AMNESTY INTERNATIONAL
USA KA KALIHOKAN SA TIBUOK
KALIBUTAN PARA SA TAWHANONG
KATUNGOD. KUNG MAHITABO
ANG INHUSTISYA SA USA KA
TAWO, MAHINUNG DANON KINI
KANATONG TANAN.**

KONTAKA KAMI

 info@amnesty.org

 +44 (0)20 7413 5500

APIL SA PANAG-ISTORYA

 www.facebook.com/AmnestyGlobal

 @amnesty

PILIPINAS: PAGSABOTAHE SA MGA

KATUNGOD SA MGA TRABAHADOR

MGA PAG-ABUSO SA KATUNGOD SA PAMUO SA MGA LINYA SA PAGSUPLAY SA NIKEL

Niini nga ulat, gipasaka sa *Amnesty International* ang seryoso nga mga kabalaka bahin sa mga katungod sa trabaho alang sa mga trabahante sa sektor sa pagmina og nikel sa Dinagat Islands sa Pilipinas. Ang kini nga ulat naglatid og daghang mga kaso sa mga trabahante nga nagtrabaho nga wala'y mga kontrata, nalangay nga pagbayad sa suholan, ug ang wala pagbayad sa obligado nga mga benepisyo sa empleyado, sama sa health insurance.

Samtang ang *Amnesty International* labi nga nabalaka sa mga pamaagi sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo, nga mao'y gigamit sa pagkuha og mga trabahante sa minahan, aduna usab klaro nga mga implikasyon alang sa mga kompanya sa pagmina mismo, nga konektado sa bisan unsang pag-abuso sa mga katungod sa mga mamumuo pinaagi sa ilang relasyon sa mga kompanyang nagpa-upa og mamuo. Ang kahimtang sa mga mamumuo labi pa nga nadugangan sa pagkapakyas sa estado sa Pilipinas sa igong pagpanalipod sa ilang mga katungod tungod sa dili maayong pagpatuman sa mga balaod sa pamuo, kakulang sa igong pagpaniid sa mga kompanya sa pagmina ug kompanyang nagpa-upa og mamuo, ug pagkapakyas sa pagsiguro nga ang pagdangat sa mga epektibo nga solusyon dali ug wala'y mga babag para sa mga trabahante.